

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

#YEREL
KALKINMA
HAMLESİ

KUDAKA
KUZEYDOĞU ANADOLU
KALKINMA AJANSI
NORTHEAST ANATOLIA
DEVELOPMENT AGENCY

KUZEYDOĞU ANADOLU KALKINMA AJANSI

YEŞİL ÜRETİM, DÖNGÜSEL EKONOMİ VE KAPSAYICI İSTİHDAM HIZLANDIRICI HİBE DESTEĞİ

SoGreen

Sosyal Kapsayıcı Yeşil Geçiş Projesi

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

KUZEYDOĞU ANADOLU KALKINMA AJANSI

YEŞİL ÜRETİM, DÖNGÜSEL EKONOMİ VE KAPSAYICI İSTİHDAM HIZLANDIRICI HİBE DESTEĞİ

2025 Yılı Teklif Çağrısı
Başvuru Rehberi

Referans No: TRA1/25/ALT_SGA_YEDİP

Son Başvuru Tarihi: 04.09.2025 Saat: 23:59

İÇİNDEKİLER

PROGRAMIN KÜNYESİ	4
KISALTMALAR	5
TANIMLAR.....	6
1. YEŞİL ÜRETİM, DÖNGÜSEL EKONOMİ VE KAPSAYICI İSTİHDAM HIZLANDIRICI HİBE DESTEĞİ	9
1.1.Giriş	9
1.2.Desteğin Tanımı ve Yasal Dayanak	10
1.3.Programın Amaçları ve Öncelikleri	11
1.4. Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı Tarafından Sağlanacak Mali Kaynak	13
1.5.Programın Mantıksal Çerçevesi	13
2. BU TEKLİF ÇAĞRISINA İLİŞKİN KURALLAR	16
2.1.Uygunluk Kriterleri	16
2.1.1.Başvuru Sahiplerinin uygunluğu: kimler başvurabilir?	16
2.1.2.Ortaklıklar ve Ortakların Uygunluğu	18
2.1.3.Uygun Projeler: Destek başvurusu yapılabilecek projeler	18
2.1.4.Maliyetlerin Uygunluğu: Destekten karşılanabilecek maliyetler	22
2.2.Başvuru Şekli ve Yapılacak İşlemler	24
2.2.1.Başvuru Formu ve Diğer Belgeler	24
2.2.2.Başvurular nereye ve nasıl yapılacaktır?.....	25
2.2.3.Başvuruların alınması için son tarih.....	26
2.2.4.Daha fazla bilgi almak için	26
2.3.Başvuruların Değerlendirilmesi ve Seçilmesi.....	26
2.3.1.Ön inceleme	27
2.3.2.Teknik ve Mali Değerlendirme	29
2.3.3.Çevresel ve Sosyal Risk Değerlendirmesi.....	32
2.4.Değerlendirme Sonucunun Bildirilmesi	32
2.4.1. Bildirimin İçeriği.....	32
2.4.2.Öngörülen Zaman Çizelgesi	33
2.5. Sözleşme İmzalanması ve <Uygulama Koşulları>.....	33
3. EKLER	35

PROGRAMIN KÜNYESİ

PROGRAMIN KÜNYESİ	
PROGRAMIN ADI	Yeşil Üretim, Döngüsel Ekonomi ve Kapsayıcı İstihdam Hızlandırıcı Hibe Desteği
PROGRAMIN GENEL AMACI	TRA1 Düzey 2 Bölgesi'nde faaliyet gösteren mikro/küçük işletmeler, kooperatifler ve üretici birliklerinin yeşil dönüşüme konu faaliyetlerinin Türkiye Sosyal Kapsayıcı Yeşil Geçiş (SoGreen) Projesi önceliklerine katkı sağlayacak şekilde desteklenmesi
PROGRAMIN ÖZEL AMACI	Hızlandırıcı Destek Programının özel amacı; TRA1 Düzey 2 Bölgesinde et, süt, arıcılık, seracılık, tabii kaynaklar, yapı malzemeleri, turizm ve imalat sanayi gibi başat sektörlerde çevre dostu üretim ve döngüsel ekonomi temelli yeşil dönüşümün desteklenmesi; bu kapsamda çevreye duyarlı fiziki ve teknolojik yeşil altyapının iyileştirilmesi, katma değeri yüksek üretimin artırılması ve kadın ile gençlerin istihdamının teşvik edilmesidir.
PROGRAMIN ÖNCELİKLERİ	Bu Programın önceliği, AB 2020 Yeşil Taksonomi Tüzüğü'nün aşağıda belirtilen altı çevresel hedefinden en az biriyle uyumlu olan güçlü bir çevresel ve sosyal odak noktasına sahip faaliyetlerin desteklenmesidir: - iklim değişikliğinin azaltılması - iklim değişikliğine uyum - su ve deniz kaynaklarının korunması ve sürdürülebilir kullanımı - döngüsel ekonomiye geçiş - kirliliğin önlenmesi ve kontrolü - biyoçeşitliliğin ve ekosistemlerin korunması ve restore edilmesi. Diğer taraftan, yeşil dönüşümden daha fazla etkilenecek kadınlar ve gençler başta olmak üzere kırılgan grupların istihdamını artırmaya veya daha iyi işlerde çalıştırılmasına imkân sağlayan proje önerilerine değerlendirmede ilave puan verilecektir: - İşletmenin kadınlar veya gençler tarafından sahip olunması veya yönetilmesi - Kooperatif ve üretici birliklerinde kadınların/ gençlerin yönetimde yer alması veya temsili - Bölge Planında yeşil geçiş süreci için daha kırılgan olarak belirlenen illerden/ilçelerden gelen teklifler - Yeni işler yaratma potansiyeli - Daha iyi işler yaratma potansiyeli
UYGUN BAŞVURU SAHİPLERİ	Mikro* ve küçük işletmeler**Kooperatifler ve üretici birlikleri
PROGRAMIN BÜTÇESİ	30.000.000 TL
DESTEK TUTARLARI	- Asgari Tutar: 600.000 TL - Azami tutar : 2.000.000 TL
AJANS DESTEK ORANI	- Mikro ve küçük işletmeler : %50-75 - Kooperatifler ve üretici birlikleri: %75-90
PROJE SÜRESİ	Azami 12 ay
SON BAŞVURU TARİHİ	KAYS üzerinden son başvuru tarihi: 04/09/2025 Saat: 23:59 Taahhütname için son teslim tarihi: 11/09/2025 Saat: 17:00

*Mikro işletme: Yıllık çalışan sayısı on kişiden az olan ve yıllık net satış hasılatı veya mali bilançosundan herhangi biri on milyon Türk Lirasını aşmayan işletmelerdir.

**Küçük işletme: Yıllık çalışan sayısı elli kişiden az olan ve yıllık net satış hasılatı veya mali bilançosundan herhangi biri yüz milyon Türk Lirasını aşmayan işletmelerdir.

KISALTMALAR

DB	: Destekleyici Belge
DK	: Değerlendirme Komitesi
DYK	: Kalkınma Ajansları Destek Yönetimi Kılavuzu
FSM	: SoGreen Projesi Finansal Destek Rehberi (Financial Support Manual)
KAGM	: Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü
KAYS	: Kalkınma Ajansları Yönetim Sistemi
KDV	: Katma Değer Vergisi
PDD	: SoGreen Proje Değerlendirme Dokümanı
PUB	: Proje Uygulama Birimi
POM	: SoGreen Proje Uygulama Rehberi (Project Operations Manual)
SGK	: Sosyal Güvenlik Kurumu
SoGreen	: Türkiye Sosyal Kapsayıcı Yeşil Dönüşüm Projesi
SOP	: Sonuç Odaklı Program
SSSL	: Sıkça Sorulan Sorular Listesi
ÇSS	: Dünya Bankası Çevresel ve Sosyal Standartları
Ç&S	: Çevresel ve Sosyal

TANIMLAR

Ajans: T.C. Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı

Ara Rapor: Sözleşmede belirtilen dönemler itibarıyla, Proje Uygulama Rehberinde belirtilen usul ve esaslara uygun olarak, yararlanıcı tarafından proje uygulama süresince hazırlanan ve sunulan rapor

Bakanlık: T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Başvuru Rehberi: Ajans tarafından başvuru sahipleri için hazırlanan, destekten yararlanabilecek gerçek ve tüzel kişileri, başvuruda bulunabileceklerde aranan şartları, başvuru ve yararlanma şekil ve şartlarını, destek konusu öncelik alanını, destekten karşılanabilecek uygun maliyetleri, seçim ve değerlendirme kriterlerini, eş finansman yükümlülüklerini, standart başvuru belgelerini ve diğer gerekli bilgileri, ayrıntılı, açık ve anlaşılır bir dille açıklayan ve ajansın internet sitesinde yayımlanan rehber belge

Başvuru Sahibi: Destek almak üzere Başvuru Formu'nda yer alan "Başvuru Sahibinin Beyannamesi"ni imzalayarak Ajansa başvuran ve bu rehberde uygun olarak tanımlanan gerçek ya da tüzel kişi

Bölge Planı: T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı tarafından hazırlanan; 9253 sayı ve 16 Aralık 2024 tarihli Cumhurbaşkanlığı Kararı ile onaylanarak yürürlüğe giren TRA1 Düzey 2 Bölgesi 2024-2028 Bölge Planı metni

Değerlendirme Komitesi: Proje tekliflerini başvuru rehberlerinde belirtilen esaslara göre değerlendirmek üzere, alanında en az beş yıllık tecrübeye sahip ve en az beş üyeden oluşan komite

Destek Yönetimi Kılavuzu: Ajanslarla karşılıklı etkileşim halinde Bakanlık tarafından hazırlanan ve Ajansın sağlayacağı destekler ile bunların izlenmesi ve değerlendirilmesine yönelik temel ilke ve kuralları, iş akış ve tanımlarını, raporlama usul ve esaslarını, destek yönetimi sürecinde kullanılan ilgili belge ve formların standartlarını, yararlanıcılarla imzalanacak tip sözleşme formatını, bilgi sistemlerinin ve veri tabanlarının kullanımını ve gerekli diğer hususları belirleyen el kitabı

Genç: 18-35 yaş arasındaki bireyler

Genel Sekreter: Ajansın icra makamı olan Genel Sekreterliğin üst amiri

Görünürlük Rehberi: Desteklenen proje kapsamında Ajans, Bakanlık ve Dünya Bankasının görünürlüğünün nasıl sağlanacağına ilişkin usul ve esasları içeren belge

Hızlandırıcı Hibe Desteği: SoGreen Projesi kapsamında Ajansın başvuru rehberine uygun projelere sağlayacağı mali destek

İyi İşler: Proje kapsamında satın alınacak eğitim hizmetleri ile çalışanın kapasitesinin artırılarak proje faaliyetlerinde görevlendirilmesi

İzleme: Ajansın, uygulama aşamasına geçmiş proje ve faaliyetlerde öngörülen amaç ve hedeflere ulaşmasına yardımcı olmak, uygulamanın belirlenen ilke ve kurallara, kalkınma ajansları mevzuatına ve sözleşme hükümlerine uygun yürümesini sağlamak adına düzenli ve sürekli olarak veri toplamasına, uygulamaya ilişkin riskleri önceden tespit ederek düzeltici ve önleyici tedbirler almasına, uygulama performansını takip etmesine ve denetim faaliyetleri yapabilmesine imkân verecek bilgilerin kayda geçmesini sağlamak üzere yürüttüğü, tarafsız yönlendirme ve takip faaliyeti

Kalkınma Ajansları Yönetim Sistemi (KAYS): Ajanslar arası uygulama birliğini sağlamak amacıyla ajansların; yatırım destekleme, proje destekleme, çalışma programı, bütçe, muhasebe, insan kaynakları, performans ölçme faaliyetleri ile ilgili ve ilişkili gerçek ve tüzel kişilerin ihtiyaç duyulan veri ve bilgilerinin muhafaza edildiği veri tabanı başta olmak üzere iş ve işlemlerinin yürütüldüğü internet tabanlı e-devlet hizmeti (<https://kaysuygulama.sanayi.gov.tr/>)

Menfaat İlişkisi: Projenin hazırlığı, değerlendirilmesi, seçimi, onayı, uygulamasının teknik açıdan desteklenmesi ve izlenmesi ile diğer aşamalarında görev alanların, görevlerinin gizliliğini veya tarafsızlığını etkileyecek kendilerine, yararlanıcılara ya da başkalarına maddi veya manevi menfaat temini sağlayabilecek her türlü durum

Nihai Rapor: Proje Uygulama Rehberi'nde öngörülen usul ve esaslara uygun olarak yararlanıcı tarafından proje uygulama süresinin sonunda sunulan rapor

Program: Yeşil Üretim, Döngüsel Ekonomi ve Kapsayıcı İstihdam Hızlandırıcı Hibe Desteği

Proje: SoGreen Projesi Altbileşen 1(b)'de tanımlanan hızlandırıcı hibe desteğinden yararlanmak üzere Ajansa sunulan, yeşil dönüşüm sürecinden olumsuz etkilenecek kadın ve gençlerin istihdamını artırmak amacıyla işletme, kooperatif ve birliklerin imalat süreçleri ve iş modellerinin desteklenmesine odaklanmış, bütçesi ile bütünlük arz eden, belirli süreli ve düzenli faaliyetler bütünü

Proje Uygulama Birimi: SoGreen Projesi bileşenlerinin uygulanmasında görev alan Ajans uzmanlarından oluşan birim

Proje Özel Hesabı: Yararlanıcı tarafından projeye özel olarak açılan ve desteğe konu proje harcamalar ile ilgili iş ve işlemlerin gerçekleştirileceği banka hesabı

SoGreen Projesi: Dünya Bankası ile T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı arasında imzalanan krediye konu Sosyal Kapsayıcı Yeşil Dönüşüm Projesi

Sonuç Odaklı Program: Yönetmelikte belirtilen bölgesel program tanımına uygun olarak, stratejik olarak belirlenmiş kalkınma hedeflerini yakalamak üzere, belirli bir sektör, tema veya mekânda kalkınma sonuçları elde etmek amacıyla alt program, tedbir, proje ve faaliyetleri içeren, nitelikli analize dayanan, ilgili kurumlarla iş birliği halinde hazırlanan, ölçülebilir sonuç ve çıktı hedefleri olan orta vadeli (tercihen 3 yıllık) programlar

Sözleşme: Ajans ile yararlanıcı arasında imzalanan, destekten yararlanma ilke ve kurallarını, ödeme usul ve esaslarını, tarafların hak ve yükümlülüklerini ve bu yükümlülüklerin ihlalinin sonuç ve müeyyidelerini düzenleyen anlaşma ve eklerini

Sözleşme Makamı: T.C. Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı

Taahhütname: Proje başvurusu elektronik olarak tamamlandığında, KAYS üzerinden oluşturulup e-imza ile imzalanan ya da ıslak imzalı olarak Ajansa teslim edilen belge

TRA1 Düzey 2 Bölgesi: Erzurum, Erzincan ve Bayburt illerinden oluşan Düzey 2 Bölgesi

Usulsüzlük: Projenin herhangi bir aşamasında; yanlış veya yanıltıcı bildirimde bulunmak, sahtecilik yapmak, hile ve dolanlı hareketlerde bulunmak ve Yönetmelik ile Yönetmeliği tamamlayıcı nitelikte hazırlanan her türlü belge ve düzenlemede belirtilen ilke ve kurallara aykırı olarak sözleşmede değişiklik yapmak gibi sözleşme ilişkisini ihlal eden fiil ve davranışlar

Yararlanıcı: Program kapsamında Ajanstan destek almaya hak kazanan ve Ajans ile destek sözleşmesi imzalayan tüzel kişi

Yetkili/Yasal Temsilci(ler): Başvuru sahibini temsil ve ilzama yetkili kişiler

Yönetim Kurulu: TRXX Bölgesi illerinin Valileri, İl Merkez/Büyükşehir Belediye Başkanları, İl Genel Meclis Başkanları, İl Ticaret ve Sanayi Odası Başkanları ve Genel Sekreter'den müteşekkil Ajans karar organı

Yönetmelik: Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği

1. YEŞİL ÜRETİM, DÖNGÜSEL EKONOMİ VE KAPSAYICI İSTİHDAM HIZLANDIRICI HİBE DESTEĞİ

1.1. Giriş

İklim değişikliği, sıfır emisyon hedefleri ve yeşil geçiş süreçlerinin haneler, çalışanlar ve toplumun farklı kesimleri üzerinde derin ve çok boyutlu etkilere yol açacağı konusu dünyada olduğu kadar ülkemizde de en önemli sorun alanlarından birini oluşturmaktadır. Özellikle yeşil ekonomiye geçiş, toplumun bazı kesimleri için ciddi riskler taşımakta; yeterince hazırlıklı olmayan veya gerekli donanımdan yoksun gruplar, geçim kaynaklarını kaybetme tehlikesiyle karşı karşıya kalmaktadır. Kadınlar, gençler ve benzeri kırılgan gruplar, mevcut ekonomik ve sosyal yapılar içinde zaten bir dizi zorlukla mücadele ederken, yeşil geçiş süreci bu grupların üzerindeki olumsuz etkileri daha da derinleştirebilecektir. Bunun yanı sıra, düşük vasıflı işçiler gibi yeşil geçişten kaynaklanan mesleki değişimlere adapte olma becerileri sınırlı olan diğer grupların da bu süreçten daha fazla zarar görme ihtimali bulunmaktadır.

Türkiye'nin ekonomik dönüşümüne entegre edilen iklim hedefleri, potansiyel olarak daha yüksek büyüme ve istihdam fırsatları yaratma kapasitesine sahip olsa da, özellikle geçişe uğrayacak sektörlerde önemli zorluklar ve belirsizlikler doğurabilecektir. Daha yeşil ve sürdürülebilir üretim yöntemlerine geçişin sağlanacağı bazı sektörlerde yeni istihdam fırsatları ortaya çıkarken, diğer sektörlerde mevcut işlerin tehlikeye girmesi söz konusu olabilecektir. Bu bağlamda, yeşil geçişin etkileri, yalnızca çevresel sürdürülebilirlik ile sınırlı kalmayıp, aynı zamanda sosyal yapının temellerine de ciddi şekilde etki edecektir.

Yeterli desteğin sağlanmaması durumunda, hâlihazırda kırılgan olan veya işgücü piyasalarından dışlanmış gruplar, iklim değişikliği ve yeşil geçiş sürecinin olumsuz sonuçları nedeniyle daha da savunmasız hale gelecektir. 2023 verilerine göre Türkiye'de kadınların yalnızca %31,3'ü istihdam edilmekte olup, bu oran, OECD ortalaması olan %63,2'nin oldukça gerisindedir. Bu bağlamda, yeşil geçişin yarattığı yeni iş fırsatlarından kadınların dışlanma riski oldukça yüksektir. Ancak, bu sürecin doğru yönetilmesi durumunda, yeşil geçiş yalnızca savunmasız gruplar için zorluklar yaratmakla kalmayıp, aynı zamanda yeni fırsatları da sunabilir. Özellikle savunmasız grupların, yeşil ekonomide yaratılacak yeni iş alanlarına erişimini sağlamak, onları yoksulluktan kurtarma noktasında önemli bir adım olacaktır.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından Kalkınma Ajansları aracılığı ile uygulanan Sosyal Kapsayıcı Yeşil Geçiş Projesi (SoGreen), bu hedeflere ulaşmak için önemli bir platform sunmaktadır. Proje ile sağlanacak finansman, Kalkınma Ajanslarının mevcut destek mekanizmaları aracılığıyla 81 ilde kapsayıcı yeşil dönüşüm temasına uygun çeşitli projeleri desteklemek için 7 yıl süreyle kullanılacaktır. Başta kadınlar ve gençler olmak üzere yeşil dönüşüm sürecinde ön plana çıkan dezavantajlı gruplara yönelik yeşil geçim kaynakları olanaklarının geliştirilmesi için tasarlanan SoGreen Projesi ile yeni iş ve istihdam alanlarının yaratılması ve sosyal kapsayıcılığın artırılması hedeflenmektedir. Projenin birinci bileşeni, kadınlar ve gençlerin ekonomik fırsatlara daha iyi erişimini sağlamayı hedeflerken, yeşil geçiş süreçlerine katkı sağlayacak faaliyetler için geri ödenebilir finansman ve hibe desteği sunmaktadır.

SoGreen Projesi kapsamında yalnızca, Avrupa Birliği (AB) 2020 yeşil taksonomi düzenlemesinin altı çevresel hedefinden biriyle uyumlu olan alt proje teklifleri desteklenecektir. Bu bağlamda, projenin birinci bileşeni, mevcut ve yeni yararlanıcıların, yeşil geçiş sürecine katkı sağlayan ekonomik fırsatlar yaratmalarını teşvik edecektir. Söz konusu faaliyetler arasında; (a) enerji ve malzeme verimliliğini artırmayı, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımını teşvik etmeyi, sera gazı emisyonlarını azaltmayı amaçlayan mevcut yeşil teknolojilerin kullanımını destekleme; (b) yeşil dönüşümü kolaylaştıracak veya yeşil tüketim modellerine hizmet edecek yeni iş ve hizmet modelleri geliştirme; (c) iklim değişikliği ve doğal afetlere karşı dayanıklılığı artırmak amacıyla sel riskini azaltma, verimli havalandırma ve soğutma sistemleri ile tedarik zinciri risklerini yönetme gibi çeşitli faaliyetler yer almaktadır.

2024–2028 TRA1 Düzey 2 Bölge Planı çerçevesinde, Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı tarafından belirlenen stratejik öncelikler arasında “Sanayi Sektöründe Yatırım Ortamının İyileştirilmesi” başlığı altında “Mevcut Sanayi İşletmelerinin Yeşil Dönüşüme Uyum Kapasitesinin Geliştirilmesi” hedefi yer almaktadır. Bu hedef kapsamında, bölgede faaliyet gösteren işletmelerin; iklim değişikliği, Avrupa Birliği Yeşil Mutabakatı, döngüsel ekonomi, yeşil dönüşüm, karbon ayak izi azaltımı ve çevre dostu üretim uygulamaları gibi temel alanlarda bilgi düzeylerinin artırılması ve bu alanlarda gerekli kurumsal, teknik ve fiziki altyapıların oluşturulması hedeflenmektedir.

Ajans tarafından, çevreye duyarlı üretim altyapılarının örnek ve öncü yatırımlarla desteklenmesi, yeşil dönüşümün hızlandırılması, kaynak verimliliği temelli üretim altyapısının güçlendirilmesi ve kapsayıcı kalkınma yaklaşımı doğrultusunda kadın ve genç istihdamının artırılması amacıyla faaliyetler gerçekleştirilmektedir. Bu çerçevede, çevre dostu üretim altyapısının bölge genelinde yaygınlaştırılması, yeşil finansman imkânlarına erişimin artırılması ve bölge sanayisinin sürdürülebilir kalkınma ilkeleri doğrultusunda yeniden yapılandırılması temel hedefler arasında yer almaktadır.

1.2. Desteğin Tanımı ve Yasal Dayanak

Programa ilişkin yasal dayanak ve Program kapsamında desteklenecek faaliyetlerin sunulması, seçilmesi ve uygulanması ile ilgili kurallar:

- 15/07/2018 tarih ve 30479 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kararname),
- T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı ve Dünya Bankası arasında 22.10.2024 tarihinde imzalanan SoGreen ikraz anlaşması,
- SoGreen Projesi uygulama esaslarını içeren Proje Uygulama Rehberi (POM), Finansal Destek Rehberi (FSM) ile Çevresel ve Sosyal (Ç&S) Yönetim ile ilgili dokümanlar,
- Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği (Yönetmelik), ve
- Kalkınma Ajansları Destek Yönetimi Kılavuzu (DYK) hükümleri esas alınarak belirlenmiştir.

Yeşil Üretim, Döngüsel Ekonomi ve Kapsayıcı İstihdam Hızlandırıcı Hibe Desteği Programı (YEDİP), Ajansın başvuru rehberine uygun projelere aracı kurumlar vasıtasıyla Hızlandırıcı Hibe Desteği sağlamak suretiyle sağlayacağı mali destek programıdır.

İlgili Yönetmeliklere göre hazırlanan rehberlerde Ajanslar, destek programlarına başvuru yapabilecek kişi, kurum veya kuruluşlar ile bunların niteliklerini, destek konusu öncelik alanını, destek limitlerini, seçim ve değerlendirme kriterlerini ve destek programına ilişkin diğer hususları belirler.

Bu programa ilişkin usul ve esaslar, Yeşil Üretim, Döngüsel Ekonomi ve Kapsayıcı İstihdam Hızlandırıcı Hibe Desteği Programı Başvuru Rehberi'nde detaylıca açıklanmıştır. Bu sebeple, programa proje başvurusu yapacak tüm paydaşların başvuru rehberini dikkatlice okumaları gerekmektedir. Başvuru sahipleri başvuruda bulundukları andan itibaren ilgili mevzuat hükümlerini ve bu rehberde yer alan bütün hususları kabul etmiş sayılırlar.

1.3. Programın Amaçları ve Öncelikleri

SoGreen Projesinin hedefi yeşil dönüşüme katkıda bulunmaları ve bundan faydalanmaları için kadınların ve gençlerin ekonomik fırsatlarını iyileştirmektir.

Hızlandırıcı Destek Programının genel amacı TRA1 Düzey 2 Bölgesi'nde faaliyet gösteren mikro/küçük işletmeler, kooperatifler ve üretici birliklerinin yeşil dönüşüme konu faaliyetlerinin Türkiye Sosyal Kapsayıcı Yeşil Geçiş (SoGreen) Projesi önceliklerine katkı sağlayacak şekilde desteklenmesidir.

Hızlandırıcı Destek Programının özel amacı ise TRA1 Düzey 2 Bölgesinde et, süt, arıcılık, seracılık, tabii kaynaklar, yapı malzemeleri, turizm ve imalat sanayi gibi başat sektörlerde çevre dostu üretim ve döngüsel ekonomi temelli yeşil dönüşümün desteklenmesi; bu kapsamda çevreye duyarlı fiziki ve teknolojik yeşil altyapının iyileştirilmesi, katma değeri yüksek üretimin artırılması ve kadın ile gençlerin istihdamının teşvik edilmesidir.

Bu Programın önceliği, AB 2020 Yeşil Taksonomi Tüzüğü'nün aşağıda belirtilen altı çevresel hedefinden en az biriyle uyumlu olan faaliyetlerin desteklenmesidir:

- İklim değişikliğinin azaltılması
- İklim değişikliğine uyum
- Su ve deniz kaynaklarının korunması ve sürdürülebilir kullanımı
- Döngüsel ekonomiye geçiş
- Kirliliğin önlenmesi ve kontrolü
- Biyoçeşitliliğin ve ekosistemlerin korunması ve restore edilmesi

Diğer taraftan, yeşil dönüşümden daha fazla etkilenecek kadınlar ve gençler başta olmak üzere kırılgan grupların istihdamını artırmaya veya daha iyi işlerde çalıştırılmasına imkân sağlayan proje önerilerine değerlendirmede ilave puan verilecektir:

1) Mikro ve küçük ölçekli işletmeler için: işletmenin kadınlar veya gençler tarafından sahip olunması veya yönetilmesi:

a) Aşağıdaki şartlardan en az birini sağlayan işletmelere ilave 4 puan verilecektir:

- i) Kadınlara/gençlere ait veya hâkim ortaklığı kadınlara/gençlere ait olan işletmeler,
- ii) Kadınlar/gençler tarafından yönetilen işletmeler,
- iii) Çalışanlarının %50'sinden fazlası kadın/genç olan işletmeler.

b) Sahibi kadın ve genç olan işletmeler ile proje ortağı olunması durumunda ilave 1 puan verilecektir.

2) Kooperatif ve üretici birlikleri için: Kooperatif ve üretici birliklerinde kadınların/gençlerin yönetimde yer alması veya temsili:

a) Aşağıdaki şartlardan en az birini sağlayan kooperatifler/üretici birliklerine ilave 4 puan verilecektir:

- i) Kadınlar/gençler tarafından yönetilen kooperatifler/üretici birlikleri,
- ii) Üyelerinin %50'sinden fazlası kadın/genç olan kooperatifler/üretici birlikleri.

b) Üyelerinin yüzde 50'sinden fazlası kadın/genç olan kooperatifler/üretici birlikleri ile proje ortağı olunması durumunda ilave 1 puan verilecektir.

3) Bölge Planında yeşil geçiş süreci için daha kırılgan olarak belirlenen illerden/ilçelerden gelen tekliflere 3 puan verilecektir.

4) Yeni işler yaratma potansiyeli: 1 yeni istihdam içeren proje tekliflerine **2 puan**; 2 ve üzeri istihdam içeren proje tekliflerine **4 puan** verilecektir.

5) Daha iyi işler yaratma potansiyeli: Başvuru sahibinin mevcut personel sayısının en az %5'ine proje faaliyetlerinin yapılabilmesi için gereken eğitimleri aldirarak, personelinin yeni beceri kazanmasını sağlayacak olan proje tekliflerine **1 puan** verilecektir.

1.4. Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı Tarafından Sağlanacak Mali Kaynak

Bu program kapsamında desteklenecek projeler için tahsis edilen toplam kaynak tutarı 30.000.000,00 TL'dir.¹ Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı, bu program için ayırdığı kaynakları kısmen veya tamamen kullandırmama hakkını saklı tutar.

Desteklerin Tutarı

Bu program çerçevesinde verilecek destekler aşağıda belirtilen asgari ve azami tutarlar arasında olacaktır:

- **Asgari tutar: 600.000,00 TL**
- **Azami tutar: 2.000.000,00 TL**

Mikro ve küçük işletmelerin yararlanıcısı olduğu projelerde, destek miktarı proje maliyetinin % 50' inden az ve % 75' inden fazla olamaz. Kooperatifler ve üretici birliklerinin yararlanıcısı olduğu projelerde ise, bölgenin kalkınma düzeyine, başvuranın mali kapasitesine ve teklifin yerel veya bölgesel kalkınmaya potansiyel katkısına bağlı olarak, destek miktarı proje maliyetinin % 75' inden az ve % 90' inden fazla olamaz.

Bu değerlerin dışında kalan destek taleplerini içeren projeler değerlendirmeye alınmayacaktır. Bütçenin kalan tutarı, sözleşmeyi imzalayan taraf olması sebebiyle, Başvuru Sahibi tarafından eş finansman olarak karşılanmalıdır. Sözleşmeyi imzalayan taraf olması sebebiyle, eş finansman yükümlülüğü yararlanıcının kendi taahhüdü hükmünde olup, yerine getirilmemesi durumunda yararlanıcı bizzat sorumlu olacaktır. Aynı katkılar eş finansman olarak kabul edilmez.

Programın mantıksal çerçevesinin sunumunda aşağıda yer alan tablo kullanılır.

1.5. Programın Mantıksal Çerçevesi

	Program Mantığı	Objektif Şekilde Doğrulanabilir Başarı Göstergeleri	Doğrulama Kaynak ve Araçları
Genel Amaçlar	AB 2020 Yeşil Taksonomi Tüzüğü ile uyumlu olarak, Türkiye'nin yeşil dönüşüm hedefleri doğrultusunda; sanayi ve üretim süreçlerinde çevresel sürdürülebilirliğin güçlendirilmesi, karbon salımının azaltılması, enerji ve kaynak verimliliğinin artırılması, döngüsel ekonomi uygulamalarının yaygınlaştırılması, çevre kirliliğinin önlenmesi ve kontrolü, iklim değişikliğinin olumsuz etkilerinin azaltılması ve iklim değişikliğine uyum kapasitesinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.	Yeşil altyapı dönüşümü sağlanan işletme sayısı Kadın ve genç istihdamında artış (kişi sayısı) Döngüsel ekonomi uygulamasına geçen işletme sayısı Programdan yararlanan toplam işletme sayısı Yenilenebilir Enerjiyi kullanmaya başlayan unsur sayısı Çevre Mevzuatına uygun tesis sayısı Kaynak Verimliliğine yönelik sertifikalı alan işletme sayısı	Program kapanış raporları Etki Analizi Raporları Proje ara/nihai raporları OSB kayıtları Çevre İl Müdürlüğü belgeleri SGK kayıtları Katılımcı listeleri Atık yönetim planları Proje değerlendirme formları İşletme beyanları ve denetim raporları

¹ Bu tutar, Yönetmeliğin 21 inci maddesinin sekizinci fıkra hükmü saklı kalmak kaydıyla, başvuru dönemi dışında, artırılmaz ya da azaltılamaz. Başvuru dönemi içinde yapılacak değişiklikler ise ajans internet sitesinde yayımlanır ve uygun iletişim araçları ile ilgililerine duyurulur.

Özel Amaç	TRA1 Düzey 2 Bölgesinde et, süt, arıcılık, seracılık, tabii kaynaklar, yapı malzemeleri, turizm ve imalat sanayi gibi başat sektörlerde çevre dostu üretim ve döngüsel ekonomi temelli yeşil dönüşümün desteklenmesi; bu kapsamda çevreye duyarlı fiziki ve teknolojik yeşil altyapının iyileştirilmesi, katma değeri yüksek üretimin artırılması ve kadın ile gençlerin istihdamının teşvik edilmesidir.	Program Göstergeleri (Sonuç-Etki) Çevre dostu üretim altyapısına sahip işletme sayısında % 5 lik artış Yeşil teknoloji entegrasyonu yapılan 30 üretim tesisi Yenilenebilir enerji kullanan 20 işletme Atık geri kazanımı ve yeniden kullanımı yapan 10 işletme Döngüsel üretim modeli benimseyen 10 işletme 100 kişilik kadın ve genç istihdamı	Proje nihai raporları Etki Analizi Raporu SGK kayıtları Başvuru Formları
Beklenen Sonuçlar	- İklim değişikliğinin azaltılması - İklim değişikliğine uyum - Su ve deniz kaynaklarının korunması ve sürdürülebilir kullanımı - Döngüsel ekonomiye geçiş - Kirliliğin önlenmesi ve kontrolü - Biyoçeşitliliğin ve ekosistemlerin korunması ve restore edilmesi	Program Göstergeleri (Sonuç-Çıktı-) - Kurulan veya modernize edilen yenilenebilir enerji sistemlerinin sayısı - Azaltılan toplam CO₂ eşdeğer emisyon miktarı - Enerji verimliliği uygulamalarıyla sağlanan tasarruf oranı - Aşırı sıcak, don ve kuraklığa dirençli tarımsal uygulama sayısı - Kurulan veya iyileştirilen yağmur suyu hasadı sistemlerinin sayısı - Atık su arıtma kapasitesinde sağlanan artış (m³/gün) - Sürdürülebilir su kullanımı politikası benimseyen işletme sayısı - Geri kazanılan atık miktarı (ton/yıl) - Atıktan türetilmiş hammadde kullanan işletme sayısı - Kurulan/modernize edilen emisyon kontrol sistemlerinin sayısı - Rehabilite edilen veya koruma altına alınan alan büyüklüğü	- Proje ara/nihai raporları - Karbon ayak izi ölçüm belgeleri - Enerji performans sertifikaları - Atık yönetim kayıtları - İl Tarım ve Orman Müdürlüğü Verileri - İşletme üretim raporları - Emisyon ölçüm belgeleri

Faaliyetler	• Bölgedeki seralarda kaynak verimliliğinin artırılmasına yönelik otomasyon sistemlerinin (dijital gübreleme, sulama, ilaçlama vs.) kurulması • Bölge kırsalında tarımsal üretimin/verimin artırılmasına yönelik toprak ve su analiz laboratuvarlarının kurulması, mevcut laboratuvarların kapasitelerinin geliştirilmesi, • İmalat sanayinde enerji verimliliğini sağlamaya yönelik yenilenebilir enerji yatırımları, • İmalat sanayinde kaynak verimliliği sağlamaya yönelik yatırımlar • İmalat sanayinde enerji verimliliğine yönelik dijitalleşme, otomasyon, makine ekipman modernizasyonu ve yapay zeka kullanımının artırılmasına yönelik projeler • Bölgede su verimliliğini sağlamaya dönük tarımsal sulama yatırımları • Turizmde kaynakların verimli bir şekilde kullanılması ve çevre kirliliğinin önlenmesi amacıyla gerekli yatırımları içeren projeler • Bölgede et, süt, arıcılık, seracılık, tabii kaynaklar, yapı malzemeleri ve imalat sanayinde üretim süreçlerinden kaynaklanan atıkların çevre dostu yöntemlerle yeniden değerlendirilmesini, karbon salınımı ve sera gazı emisyonlarının azaltılmasını, çevre kirliliğinin önlenmesini ve sürdürülebilir atık yönetimi uygulamalarıyla döngüsel ekonomiye geçişin desteklenmesini içeren projeler • Atıkların kaynağında azaltılması, geri dönüştürülmesi veya yeniden kullanımını sağlayan projeler	Yenilenebilir Enerji Kaynaklı Elektrik Üretim Kapasitesi Yenilenebilir Enerji Yatırım Tutarı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarıyla Üretilen Elektrik Neticesinde tasarruf edilen fosil kaynaklı elektrik enerjisi Yenilenebilir enerji ile sulanan alan miktarı Yenilenebilir Enerji kaynaklarıyla üretilen elektrik enerjisi ile azaltılan CO miktarı Çevre dostu ürün sayısı Geri dönüşümü sağlanan atık miktarı Atıktan elde edilen ürün miktarı Atıktan elde edilen ürün sayısı Azaltılan atık ürün miktarı İstihdam Edilen Kadın Sayısı Doğrudan faydalanıcı sayısı İstihdam edilen Genç Sayısı (18-35) İstihdam edilen Engelli Sayısı	Destek Sözleşmeleri İzleme raporları Proje ara/nihai raporları Elektrik faturaları (önce/sonra) Otomasyon sistemleri kurulum sözleşmesi ve teknik raporlar Fotoğraf ve video dokümantasyonu Satın alma belgeleri ve fatura nüshaları Fotoğraf/video kayıtları (önce/sonra karşılaştırmalı) Kurulum sözleşmeleri, Üretim Raporları Enerji üretim sayaç kayıtları Bağlantı onayı (dağıtım şirketinden) SGK işe giriş belgeleri (cinsiyet kırılımıyla) Çalışan listeleri ve bordrolar

2. BU TEKLİF ÇAĞRISINA İLİŞKİN KURALLAR

Bu bölümde; Yeşil Üretim, Döngüsel Ekonomi ve Kapsayıcı İstihdam Hızlandırıcı Hibe Desteği Programı (YEDİP) çerçevesinde finanse edilen projelerin sunulması, seçilmesi ve uygulanması ile ilgili kurallar, “Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği”, Destek Yönetim Kılavuzu ve Proje Uygulama Rehberi hükümlerine uygun olarak açıklanmaktadır. Başvuru Sahipleri başvuruda bulundukları andan itibaren Yönetmelik hükümlerini ve bu rehberlerde yer alan bütün hususları kabul etmiş sayılırlar.

Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı bu destek programını zorunlu hallerin ortaya çıkması halinde desteklenecek proje listesi ilan edilmeden önce iptal etme hakkını saklı tutar. Bu durumda Başvuru Sahipleri Ajanstan herhangi bir hak talebinde bulunamaz.

Destek için başvurusu yapılan projeler Ajans tarafından her zaman eğitim amaçlı olarak ve sahibinin ayrıca muvafakatı aranmaksızın kullanılabilir. Böyle bir durumda projede yer alan gerçek ve tüzel kişilere ait şahsi bilgiler ve mesleki sır niteliğindeki bilgiler ifşa edilmeyecektir.

2.1. Uygunluk Kriterleri

Destek sağlanabilecek projelere yönelik üç temel uygunluk kriteri söz konusudur:

- Başvuru Sahibinin uygunluğu
- Projelerin uygunluğu
- Maliyetlerin uygunluğu

2.1.1. Başvuru Sahiplerinin uygunluğu: kimler başvurabilir?

(1) Bu program kapsamında uygun Başvuru Sahipleri şunlardır:

- Mikro işletmeler²
- Küçük işletmeler³
- Kooperatifler⁴
- Üretici birlikleri⁵

(2) Destek almaya hak kazanabilmek için, Başvuru Sahipleri aşağıda belirtilen koşulların tümüne uymalıdır:

- Proje faaliyetinin proje sunan kurum/kuruluşun görev ve yetki alanı içerisinde bulunması,
- Ajansın faaliyet gösterdiği TRA1 Düzey 2 bölgesinde (Erzurum, Erzincan, Bayburt) kayıtlı olmaları veya merkezlerinin ya da yasal şubelerinin bu bölgelerde bulunması,⁶ ve
- Projenin hazırlığından ve yönetiminden doğrudan sorumlu olması, aracı olarak hareket etmemesidir.

² Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler Yönetmeliğinde tanımlanan Mikro işletmeler: Yıllık çalışan sayısı on kişiden az olan ve yıllık net satış hasılatı veya mali bilançosundan herhangi biri on milyon Türk Lirasını aşmayan işletmelerdir.

³ Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler Yönetmeliğinde tanımlanan Küçük işletmeler: Yıllık çalışan sayısı elli kişiden az olan ve yıllık net satış hasılatı veya mali bilançosundan herhangi biri yüz milyon Türk Lirasını aşmayan işletmelerdir.

⁴ 1163 sayılı kanun kapsamında kurulan kooperatifler ve birlikler

⁵ 5200 sayılı kanun kapsamında kurulan birlikler

⁶ <Ancak, teklif çağrısının niteliği gereği, temel proje faaliyetlerinin bölge içinde gerçekleştirilmesi şartıyla istisnalar getirilebilir. İstisnaların başvuru rehberinde tanımlanmış olması gerekmektedir.>

(3) Ayrıca, aşağıdaki sayılı hallerden bazıları için süreli bazıları için ise süresiz teklif çağrısına katılma yasağı vardır.

- (a) İflas etmişler veya tasfiye halinde bulunan ve bu durumları nedeniyle işleri kayyum veya vasi tarafından yürütülen, konkordato ilan ederek alacaklılar ile anlaşma yapmış, faaliyetleri askıya alınmış veya bunlarla ilgili bir kovuşturmanın konusu olanlar veya meri mevzuatta öngörülen benzer durumlarda olanlar
- (b) Kesinleşmiş yargı kararı (yani temyizi mümkün olmayan bir karar) ile mesleki faaliyete ilişkin bir suçtan mahkûm olanlar
- (c) Haklarında, görevlerini kötüye kullandıklarına dair kesinleşmiş mahkeme kararı olanlar,
- (ç) Dolandırıcılık, yolsuzluk, bir suç örgütü içinde yer almak gibi suçlardan kesinleşmiş yargı kararı ile mahkûm olanlar
- (d) Herhangi bir kamu ihale prosedürüne veya diğer bir mali desteğe ilişkin yükümlülüklerle uymayarak, sözleşmeyi ciddi bir şekilde ihlal ettiği tespit edilenler
- (e) Teklif çağrısına katılım koşulu olarak Kalkınma Ajansı tarafından talep edilen bilgi ve belgelerin temin edilmesi sırasında yanlış beyanda bulunanlar veya bu bilgi ve belgeleri zamanında ajansa sunmayanlar
- (f) Mevcut veya daha önceki teklif çağrılarının değerlendirilmesi sürecinde değerlendirme komitesini veya Kalkınma Ajansını etki altında bırakmaya veya gizli bilgi elde etmeye teşebbüs edenler
- (g) Sözleşme imzalandığı tarih itibarıyla:
  - Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri⁷ dışındaki gerçek veya tüzel kişilerden, yapılandırılmış borçlar hariç olmak üzere vergi dairelerine vadesi geçmiş borcu olanlar
  - Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri dışındaki gerçek veya tüzel kişilerden yapılandırılmış borçlar hariç olmak üzere sosyal güvenlik kurumuna vadesi geçmiş borcu olanlar
  - Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri dışındaki gerçek veya tüzel kişilerden, söz konusu projeyle ilgili ajans tarafından sağlanacak destek tutarının yüzde üçü kadar ya da daha fazla bir meblağ için, herhangi bir nedenle haklarında kesinleşmiş haciz işlemi bulunanlar
- ğ) Teklif edilen proje dolayısıyla menfaat ilişkisi içinde olanlar
- h) Dünya Bankası yasaklı listesinde bulunanlar (<http://www.worldbank.org/debarr>)

Yukarıda (a) ve (e)'de belirtilen durumlarda, teklif çağrısına katılma yasağı, ihlalin tespit edildiği tarihten sonraki iki yıl; (b), (c), (ç) (d) ve (f)'de belirtilen durumlarda, kararın tebliğ tarihinden itibaren dört yıl; (g)'de belirtilen durumda yazılı yükümlülüklerinin yerine getirilmesine dek; (ğ)'de yazılı durum için ise süresiz olarak söz konusudur.

KAYS üzerinde “Başvuru Sahibinin Beyanı” bölümüne kayıtları ile Başvuru Sahipleri, yukarıdaki (a)'dan (h)'ye kadar olan kategorilerin hiçbirine girmediklerine dair beyanda bulunmuş olurlar.

Ajanslar, hâlihazırda herhangi bir mali destek programından mali destek alan ve uygulaması devam eden proje veya faaliyetlere eş zamanlı olarak mali destek sağlayamaz.⁸

⁷ 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunun 3. maddesinde tanımlanan idareler.

⁸ Kamu kurum ve kuruluşları tarafından sağlanan ve genel nitelikli olmayan, belli başvuru usulleri olan ve/veya yararlanıcısına belli yükümlülükler getiren finansal destekler, bütün olarak projeye veya proje kapsamında yer alan faaliyetlere ilişkin olması durumunda destek yasağı kapsamında değerlendirilecektir.

2.1.2. Ortaklıklar ve Ortakların Uygunluğu

Başvuru Sahipleri tek başlarına ya da ortak kuruluşlarla birlikte başvuruda bulunabilirler.

Başvuru Sahibinin ortakları projenin tasarlanmasına ve uygulanmasına katılabilecek ve yaptıkları masraflar destek yararlanıcısının yaptığı masraflarla aynı koşullarda kabul edilebilecektir. [Bu nedenle ortaklar, Bölüm 2.1.1’de belirtilen Başvuru Sahipleri ile aynı uygunluk kriterlerini karşılamalıdır.]

Ortak olacak kuruluşlar ortaklık beyanını doldurmalıdır. Başvuru Formunun Bölüm III-2’de yer alan Beyan, Başvuru Sahibinin ve tüm ortaklarının yasal yetki verilmiş temsilcileri tarafından imzalanmalıdır.

Projeye Başvuru Sahibi veya ortak kuruluşlar dışında diğer kuruluşlar da iştirakçi ya da yüklenici olarak dahil olabilecektir.

İştirakçiler

Başvuranların ve ortakların uygunluk kriterlerini karşılamayan kuruluşlar da projeye, o projenin güvenilirliğini ve sürdürülebilirliğini artırmak amacıyla, iştirakçi olarak katılabilirler. İştirakçi kuruluşlar, projede sponsorluk, teknik destek sağlama gibi roller üstlenecektir. Ancak yaptıkları harcamalar uygun maliyet olarak değerlendirilmez. İştirakçi kuruluşlar, katılımlarına dair beyanda bulunmalıdırlar. (Bkz. Başvuru Formu, Bölüm IV-2)

Yükleniciler / Taşeronlar

Projede yer alan bazı faaliyetlerin ihale edildiği gerçek ve tüzel kişilerdir. Yüklenicilerle yapılacak sözleşmeler Dünya Bankası Satın Alma Kurallarına tabidir.

Siyasi partiler ve bunların alt birimleri, hiçbir şekilde proje başvurusunda bulunamazlar, proje uygulamalarında yer alamazlar.

2.1.3. Uygun Projeler: Destek başvurusu yapılabilecek projeler

Süre

Azami proje uygulama süresi, 12 aydır. Bu süre, sözleşmenin tüm taraflarca imzaladığı günden bir sonraki gün itibarıyla başlar.

Yer

Projeler, Ajansın faaliyet gösterdiği TRA1 Düzey 2 Bölgesinde (Erzurum, Erzincan, Bayburt) gerçekleştirilmelidir. Ancak sergi, konferans, fuar ve benzeri etkinliklere katılım faaliyetleri, proje amaçlarının gerçekleştirilmesi için gerekli olduğu durumlarda, bölge dışında gerçekleştirilebilir. Her hâlükârda proje temel faaliyetleri bölge içerisinde gerçekleştirilmelidir.

Bölge Planında yeşil geçiş süreci için daha kırılgan olarak belirlenen illerden/ilçelerden gelen proje önerilerine değerlendirmede ilave puan verilecektir.

Uygun Proje Konuları

Başvuru sahiplerinin program öncelikleri kapsamında yeni teknolojilerin ve iş fikirlerinin hayata geçirilmesi ile mevcut yatırımlarının program öncelikleri kapsamında iyileştirmesine yönelik projeleri desteklenecektir. Aşağıda bu amaçlar ile uyumlu olması beklenen proje konuları sıralanmaktadır:

- Bölgedeki seralarda kaynak verimliliğinin artırılmasına yönelik otomasyon sistemlerinin (dijital gübreleme, sulama, ilaçlama vs.) kurulması
- Bölge kırsalında tarımsal üretimin/verimin artırılmasına yönelik toprak ve su analiz laboratuvarlarının kurulması, mevcut laboratuvarların kapasitelerinin geliştirilmesi,
- İmalat sanayinde enerji verimliliğini sağlamaya yönelik yenilenebilir enerji yatırımları,
- İmalat sanayinde kaynak verimliliği sağlamaya yönelik yatırımlar (Atıkların tesis içi üretim süreçlerinde değerlendirilmesi, kaynak verimli teknolojilere yatırım yapılması, üretim süreçlerinin enerji tasarrufu sağlayan makine ve ekipmanlarla desteklenmesi, üretim süreçlerinin yeniden düzenlenmesi vb.),
- İmalat sanayinde enerji verimliliğine yönelik dijitalleşme, otomasyon, makine ekipman modernizasyonu ve yapay zeka kullanımının artırılmasına yönelik projeler,
- Bölgede su verimliliğini sağlamaya dönük tarımsal sulama yatırımları (damlama sulama sistemlerinin kurulumu),
- Turizmde kaynakların verimli bir şekilde kullanılması ve çevre kirliliğinin önlenmesi amacıyla gerekli yatırımları içeren projeler,
- Bölgede et, süt, arıcılık, seracılık, tabii kaynaklar, yapı malzemeleri ve imalat sanayinde üretim süreçlerinden kaynaklanan atıkların çevre dostu yöntemlerle yeniden değerlendirilmesini, karbon salınımı ve sera gazı emisyonlarının azaltılmasını, çevre kirliliğinin önlenmesini ve sürdürülebilir atık yönetimi uygulamalarıyla döngüsel ekonomiye geçişin desteklenmesini içeren projeler,
- Atıkların kaynağında azaltılması, geri dönüştürülmesi veya yeniden kullanımını sağlayan projeler(Gıda üretimi yapan işletmelerde organik atıkların kompost gübreye dönüştürülmesi, geri dönüştürülmüş malzemelerden ambalaj üretimi vb.)
- İşletmelerde Sıfır Atık Yönetim Sistemlerinin Kurulması (Geri dönüşüm noktaları, atık ayrıştırma üniteleri, eğitim ve sertifikasyon süreçlerini içeren entegre sıfır atık projeleri)
- Yeniden kullanılabilir ürünlerin tasarımı, sürdürülebilir ambalaj geliştirme, ekolojik ürün dizaynı gibi çevre dostu tasarımı ve üretimi için gerekli olan altyapı projeleri.

Uygun Olmayan Proje Konuları

SoGreen Projesi Çevresel ve Sosyal Yönetim Çerçevesi kapsamında belirlenen aşağıdaki konuları içeren proje önerileri desteklenmeyecektir:

- Nesli Tehlike Altında Olan Yabani Hayvan ve Bitki Türlerinin Uluslararası Ticaretine İlişkin Sözleşme (the Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora - CITES) kapsamında yasaklanmış olan habitatlar ve ürünlerle ilgili ticari faaliyetler

- Genetiği değiştirilmiş organizmaların yaban hayatına salınması
- Yasaklanmış pestisitlerin (Dünya Sağlık Örgütü'nün Pestisitlerin Tehlike Sınıflarına Göre Önerilen Sınıflandırması 1a (son derece tehlikeli) ve 1b (çok tehlikeli) veya Stockholm Sözleşmesi'nin Ek A ve B'si kapsamına giren veya Türkiye Hükümeti tarafından kısıtlanan) ve herbisitlerin üretimi, dağıtımı ve satışı
- Trol balıkçılığı
- Radyoaktif ürünler
- Tehlikeli atıkların depolanması, işlenmesi ve bertarafı
- Montreal Protokolü kapsamında düzenlenen CFC, halon ve diğer maddeleri içeren ekipman ve malzemelerin üretimi
- Ağırlıkça %0,005'ten fazla PCB (poliklorlu bifeniller) içeren elektrikli ekipmanların üretimi. Asbest içeren ürünlerin üretimi
- Nükleer reaktörler ve parçaları
- İşlenmiş veya işlenmemiş tütün ve tütün işleme makineleri
- Kritik doğal yaşam alanlarının önemli ölçüde dönüştürülmesini veya bozulmasını içeren faaliyetler
- Kopyalanamayan kültürel mülke önemli ölçüde zarar verici faaliyetler
- Kayıtlı kültürel miras alanlarındaki herhangi bir faaliyet
- Herhangi bir hanenin fiziksel olarak yerinden edilmesine yol açan istemsiz arazi edinimi ve mülkiyet, kullanım hakkı veya kullanıcı hakları tartışmalı olan arazilerdeki herhangi bir faaliyet.
- Güvenlik tehlikeleri veya patlamamış mayın veya bombaların varlığı nedeniyle tehlikeli kabul edilen arazilerdeki herhangi bir faaliyet
- Mayınlar, silahlar ve mühimmat dahil (ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere) silahlar.
- Uyuşturucu mahsulü üretimini veya bu tür mahsullerin işlenmesini destekleyecek herhangi bir faaliyet
- Çocuk işçi ve zorla çalıştırma içeren faaliyetler
- Dünya Bankası Çevresel ve Sosyal Standardı (ÇSS) 6 (Biyolojik çeşitliliğin korunması ve yaşayan doğal kaynakların sürdürülebilir yönetimi) açısından herhangi bir doğal ve kritik yaşam alanı ve ÇSS 8 (Kültürel miras) açısından kültürel kaynaklar üzerinde önemli olumsuz etkiler oluşturan faaliyetler

- Belirlenmiş Afet Riski Alanları içindeki riskli binalar
- Kültürel Miras olarak kayıtlı binaları içeren herhangi bir alt proje
- Sulak alanlar, doğal ormanlar, çayırlar ve diğer “kritik” doğal yaşam alanları ve ekosistem hizmetleri gibi çevresel açıdan önemli alanların değiştirilmesi gibi Doğal Yaşam Alanları/Kritik Yaşam Alanları üzerinde etkisi olacak herhangi bir alt proje
- Çevresel ve sosyal (ES) riskler ve etkiler açısından Yüksek olarak derecelendirilen ve biyolojik çeşitlilik ve kültürel miras üzerinde etkisi olan herhangi bir alt proje. WB’nin Politika OP/BP 7.50’sini tetikleyecek alt projeler – Uluslararası Su Yollarındaki Projeler
- Dünya Bankası’nın Politika OP/BP 7.60’ını tetikleyecek alt projeler – Tartışmalı Alanlardaki Projeler

Bununla birlikte tüm projeler her koşulda meri mevzuata uygun olmalı ve aşağıdaki konuları kesinlikle içermemelidir:

- Siyasi veya etnik içerikli faaliyetler
- Hukuka, kamu düzenine, genel sağlığa ve toplumun genel ahlak anlayışına aykırı faaliyetler
- Türk Gıda Kodeksi Alkolsüz İçecekler Tebliğine uygun olmayan ürünlerin üretimi
- Bankacılık, sigortacılık, mali hizmetler
- Döviz spekülasyonu ve mali spekülasyonlar içeren faaliyetler; borsa yatırımları,
- Gayrimenkul yatırımları
- Çalıştaylar, seminerler, konferanslar veya kongrelere katılım için bireysel sponsorluklar,
- Eğitim veya kurslar için bireysel burslar
- Hibe verme amaçlı projeler (diğer kişi ya da kuruluşlara hibe (maddi veya ayni) veya kredi sağlamak için)
- Akademik araştırma ve fizibilite çalışmaları (daha büyük bir projenin parçası değilse)
- Yerel kuruluşların rutin aktivitelerini finanse etmeyi teklif eden, özellikle faaliyet giderlerini kapsayan projeler
- Ajans ile sözleşme imzalanmadan önce başlatılan veya aynı faaliyet için diğer kaynaklardan finanse edilen projeler

Proje Başvuruları ve Mali Destek Almaya İlişkin Özel Düzenlemeler:

Bu teklif çağrısı kapsamında, bir başvuru sahibi en fazla iki projesi için destek başvurusunda bulunabilir ve bir projesi için destek alabilir. Bir başvuru sahibinin burada ifade edilen sayılardan daha fazla başarılı projesi varsa, sözleşmeler imzalanmadan önce başvuru sahibine başarılı olduğu projeler içinden hangisine destek almak istediği konusunda seçim hakkı tanınır.

2.1.4. Maliyetlerin Uygunluğu: Destekten karşılanabilecek maliyetler

Destek için sadece “uygun maliyetler” dikkate alınabilir. Bu nedenle bütçe hem bir maliyet tahmini hem de “uygun maliyetler” için tavan niteliğindedir. Uygun maliyetler, götürü maliyetlere değil (yolculuk ve gündelik maliyetleri ve dolaylı maliyetler hariç), **gerçek maliyetlere** (yani projenin uygulanması sırasında yapılacak fiili maliyetler) **dayandırılmalıdır**.

Projede gerçekleştirilecek tüm maliyetler, bu rehberin ekinde yer alan proje bütçesi (EK B) standart formuna göre hazırlanmalıdır.

Bu programda bir maliyetin uygun maliyet olarak kabul edilebilmesi için aşağıdaki genel koşullar aranmaktadır:

- Projenin uygulama süresi içinde gerçekleşmesi⁹ <talep edildiyse, nihai denetim maliyetleri hariç>,
- Projenin yürütülmesi için gerekli ve gerçekçi mali yönetim prensipleriyle uyumlu olması; maliyet etkinliği sağlaması,
- Yararlanıcı tarafından gerçekleştirilmesi,
- Yararlanıcının hesaplarında ya da vergi belgelerinde kayıtlı, tanımlanabilir ve doğrulanabilir olması; orijinal destekleyici belgelerle desteklenmesi gerekir.

Proje uygulamalarında ortaya çıkan bütün maliyetler destek kapsamına girmemektedir. Bu çerçevede, maliyetlerin uygunluğuna ilişkin esaslar aşağıda belirtilmektedir:

Uygun Maliyetler

Uygun doğrudan maliyetler ve uygun dolaylı maliyetler olmak üzere iki türlü uygun maliyet bulunmakta olup, aşağıda tanımlanmaktadır:

a. Uygun doğrudan maliyetler:

Uygun doğrudan maliyetler, projenin yürütülmesi için gerekli olan, yararlanıcı tarafından gerçekleştirilen ve gerçek tutarlar üzerinden hesaplanan maliyetlerdir:

- Yeni istihdamlarla sınırlı olmak üzere, projede görevlendirilmiş personelin net maaşları, sosyal sigorta primleri, ilgili diğer ücret ve maliyetler (Piyasa koşullarında oluşmuş ücretlerden ve yararlanıcının normalde verdiği miktarlardan yüksek olmamalıdır)
- Piyasa fiyatlarına uygun olmaları ve projenin uygulanabilmesi için gerekli olmaları koşulu ile yeni ekipman (nakliye vb.) ve hizmet satın alma maliyetleri

⁹ Faaliyetin proje uygulama dönemi içerisinde gerçekleşmesi kaydıyla mevzuatta öngörülen nihai rapor süresi içerisinde yapılan ve nihai raporla sunulan ödemeler uygun maliyet sayılabilir.

- Projenin uygulanması için mutlaka gerekli olması ve ajans tarafından sağlanan mali desteğin yüzde 20'sini geçmemek koşuluyla küçük ölçekli yapım işleri (Küçük ölçekli inşaat işleri çalışma alanına makine veya ekipman montajı sırasında tadilat, alan açma, onarım, boyama gibi küçük inşaat işlerini içerir. Yeni binaların inşası veya inşa halindeki binaların tamamlanması ile ilgili büyük inşaat işleri uygun maliyet değildir)

- Eğitim ve danışmanlık hizmeti maliyetleri
- Teknik danışmanlık, sertifikasyon/akreditasyon, test hizmetleri tedarik maliyetleri
- Deneme üretimi için gerekli hammadde maliyetleri (Toplam bütçenin %5'ini geçemez)
- Yazılım, otomasyon sistemleri, web sayfası ve e-ticaret kurulum giderleri
- Proje bütçesinin %5'ini geçmemek kaydıyla sarf malzemesi maliyetleri
- Taşeron maliyetleri (basım, etkinlik organizasyonu vb.)
- Denetim maliyetleri
- Görünürlük maliyetleri

b. Uygun dolaylı maliyetler

Uygun dolaylı maliyetler, başka bir bütçe kalemi altında verilen maliyetleri içermeyen ve genel idari giderleri (elektrik, su, ısınma maliyetleri v.b.) karşılamak üzere projenin toplam uygun maliyetlerinin %7'sini aşmayacak şekilde belirlenmiş olan götürü tutardır.

Uygun olmayan maliyetler

Bu programda hiçbir şekilde uygun maliyet olarak kabul edilmeyecek olan maliyet kalemleri aşağıda sıralanmaktadır:

- Yolculuk ve gündelik giderleri
- Yararlanıcının ve proje kapsamında görev alan kişilerin kusur ve ihmalleri sebebiyle doğacak olan ceza, zam, faiz ve sair giderle
- Sözleşmede belirtildiği halde, vergi ve prim ödemeleri hariç, proje hesabı dışında yapılan proje harcamaları
- Borçlar; zarar veya borç karşılıkları
- Faiz borcu
- Hali hazırda başka bir kapsamda finanse edilen kalemler
- Mali hizmet maliyetleri (özellikle havale maliyetleri, sigorta, banka maliyetleri vb.)
- Arazi veya bina alımları ve kiralanması
- İkinci el ekipman alımları
- Kur artışı dolayısıyla oluşan maliyet artışları
- Projenin uygulanmasına katılan kamu görevlilerinin maaşları
- Proje başlangıcından önce yapılan hazırlık çalışmalarının ve diğer faaliyetlerin maliyetleri¹⁰

¹⁰ <Özellikle proje hazırlama kapasitesi düşük olan hedef kitlelere yönelik proje teklif çağrılarında, proje hazırlanması ve sunulmasını teşvik etmek amacıyla, yararlanıcılar tarafından bu kapsamda temin edilen desteklerden danışmanlık ve kırtasiye giderlerine ilişkin olanlar, faturalandırılmaları

- Yararlanıcı dışındakiler tarafından gerçekleştirilen maliyetler
- Salt sözleşmeye, teminatlara ve Ajans ile yararlanıcı arasındaki mali ödemelere¹¹ ilişkin her türlü vergi, resim, harç ve sair giderler
- Proje ile ilgisi olmayan harcamalar
- İstimlak bedelleri
- Otomobil, motosiklet, minibüs, otobüs, kaptıkaçtı, arazi taşıtları, panel van, kamyon ve çekici alımı ve kiralanması ile bu işlemlerle taalluku olan giderler, leasing giderleri
- Yönetmeliğin 7/A maddesinin 1 inci fıkrasının (b) bendinde adı geçen yararlanıcıların Katma Değer Vergisi (KDV) ve Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi (BSMV) giderleri

Başvuru Formunda yer verilmeyen bir hususa ilişkin maliyetlendirmenin bütçede yer alması mümkün olmayacaktır.

Başvuruların değerlendirilmesi sonrasında, sözleşmenin imzalanmasından önceki kontrol sürecinde, gerekli durumlarda bütçede değişiklik yapılabilecektir. Kontroller, Başvuru Sahibinin ilave açıklama yapmasını ve Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansının destek tutarında indirim yapmasını gerektirebilir.

Bu nedenle, Başvuru Sahibinin gerçekçi ve uygun maliyetli bir bütçe sunması kendi yararınadır. Bütçeyi netleştirmek için, maliyetlerin gerekçelerinin ayrıntılı bir şekilde hazırlanarak, EK B-3 formatında hazırlanması gerekmektedir.

Aynı katkılar

Başvuru Formunda ayrı bir liste halinde sunulması gereken, yararlanıcı tarafından yapılan aynı katkılar, gerçek harcamaları yansıtmazlar ve uygun maliyet olarak değerlendirilmezler. Bu nedenle, bu katkılar, yararlanıcı tarafından sağlanan eş finansman olarak değerlendirilemez. Ancak, desteğin verilmesi durumunda, yararlanıcı, Başvuru Formunda belirttiği bu katkılarını üstlenmek zorundadır.

2.2. Başvuru Şekli ve Yapılacak İşlemler

2.2.1. Başvuru Formu ve Diğer Belgeler

Başvurular, bu rehberin ekinde bulunan Başvuru Formu ve talep edilen diğer belgeler ile birlikte KAYS üzerinden yapılmalıdır. Bu belgelerin basılı/elektronik nüshaları, Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansından veya internet adresinden (www.kudaka.gov.tr) temin edilebilir,

Başvuru Formu ve diğer belgeler Türkçe hazırlanmalıdır. Ayrıca bu belgeler doldurulurken, standart formata bağlı kalınmalı ve mevcut hiçbir metin silinmemeli ya da değiştirilmemelidir. Aksi takdirde, yapılan başvuru ön inceleme aşamasında değerlendirme dışı kalacaktır.

Başvurularınızın sadece sunmuş olduğunuz bilgiler/belgeler üzerinden değerlendirileceğini dikkate alarak, Başvuru Formunu ve diğer belgeleri lütfen dikkatli ve mümkün olduğunca anlaşılır bir dilde doldurunuz.

¹¹ şartıyla proje uygun maliyetlerinden sayılabilir ve talep edilen destek miktarının %2'sini geçmemek üzere proje bütçesinde gösterilebilir.>

¹¹ Proje uygulaması ile doğrudan ilgili olmayan ajans ve yararlanıcı arasındaki banka transfer ücretleri, noter masrafları ve vergiler gibi giderler ifade edilmektedir.

Talep edilen belgeler ve proje başvurusunda öngörülen çalışmalara bağlı olarak meri mevzuata göre gerekli zorunlu belgeler dışında hiçbir ek belge değerlendirmeye tabi tutulmayacaktır.

Başvuru Formunda yer alan kontrol listesinde belirtilen konularda herhangi bir hata veya Başvuru Formundaki önemli bir tutarsızlık (Örneğin: Bütçede belirtilen miktarların Başvuru Formunda belirtilenlerle tutarsızlık göstermesi) başvurunun reddine yol açabilir.

Sunulan bilginin açık olmaması ve bu durumun adil bir değerlendirme yapılmasına engel teşkil etmesi durumunda, ek açıklama talep edilecektir.

Başvuru Sırasında Sunulması Gereken Destekleyici Belgeler:

Başvurular, KAYS üzerinden doldurulan Başvuru Formu ve diğer ekler dışında Ajans tarafından talep edilecek zorunlu veya destekleyici belgelerle birlikte sunulmalıdır:

- Başvuru Sahibinin Beyannamesi: Başvuru sahibini temsil ve ilzama yetkili kişi tarafından imzalanmış, mühürlü/kaşeli beyanname
- Yetkili Yönetim Organı Kararı
- Mali Durum Belgeleri: önceki iki mali yıla ait onaylanmış kesin hesapları veya bilançoları
- Teknik Şartname Taslağı: Proje kapsamında gerçekleştirilecek 100.000,00 TL'nin üzerindeki mal, hizmet satın alımları ile yapım işlerine yönelik genel ve teknik özelliklerin belirtildiği şartname taslakları
- Proforma Fatura/ Fiyat Teklif Mektubu: Proje kapsamında gerçekleştirilecek 100.000,00 TL'nin üzerindeki mal, hizmet satın alımları ile yapım işlerine yönelik farklı tedarikçilerden alınmış 3 adet proforma fatura/ fiyat teklif mektubu

Destek almaya hak kazanan Başvuru Sahiplerinden sözleşme imzalanmadan önce bu belgelerin orijinallerini sunmaları istenecektir.

2.2.2. Başvurular nereye ve nasıl yapılacaktır?

Potansiyel başvuru sahiplerinin; proje başvurularını Ajansın internet sitesinden erişilebilecek KAYS'taki Başvuru Formunda da yer alan başvuru veri giriş formunu doldurarak KAYS'a yüklemeleri zorunludur. Sistem, yapılan başvurular için otomatik olarak bir başvuru kodu üretecek olup bu kod başvuru sürecindeki tüm işlemlerde kullanılacaktır.

Başvuru sahiplerinin, proje başvurularını ajansın proje teklif çağrısı ilanında belirtilen son kabul tarih ve saatine kadar KAYS üzerinden yapması zorunludur. Her başvuru KAYS üzerinden üretilen taahhütnamenin imzalanması ile tamamlanır. Taahhütnamenin e-imza ile imzalanması esastır. Taahhütnamenin e-imza ile imzalanması son başvuru tarihinden itibaren en geç 5 iş günü içerisinde tamamlanır. Taahhütnamenin e-imza ile imzalanmadığı hallerde, taahhütname başvuru sahibi tarafından imzalı olarak elden veya posta yolu ile son başvuru tarihinden itibaren en geç 5 iş günü içerisinde aşağıdaki adrese teslim edilir.

Lalapaşa Mh. Şehit Hurşit Yeşilyurt Sk. No:1 25100 Yakutiye/ERZURUM

Bu durumda taahhütnamesini elden teslim edenlere imzalı ve tarihli bir alındı belgesi verilir. Her başvuru; kabul tarihi, saati ve referans numarası ile kaydedilir. Başka yollarla (örneğin faks ya da elektronik posta ile) gönderilen ya da başka adreslere teslim edilen proje teklifleri reddedilecektir. **Başvuru Sahipleri başvurularının, eksiksiz olup olmadığını Başvuru Formunda yer alan kontrol listesinden kontrol etmelidirler. Tam olmayan başvurular reddedilecektir.**

2.2.3. Başvuruların alınması için son tarih

Başvuruların alınması için son tarih **04/09/2025** saat **17:00** 'dir. Son başvuru zamanından sonra alınan başvurular, hiçbir şekilde değerlendirmeye alınmayacaktır. Posta veya kargo şirketine bağlı gecikmeler dikkate alınmayacaktır.

2.2.4. Daha fazla bilgi almak için

Sorularınızı, aşağıdaki adrese veya faks numarasına gönderebilirsiniz.

E-posta adresi : sogreen@kudaka.gov.tr

Faks : 0442 235 61 14

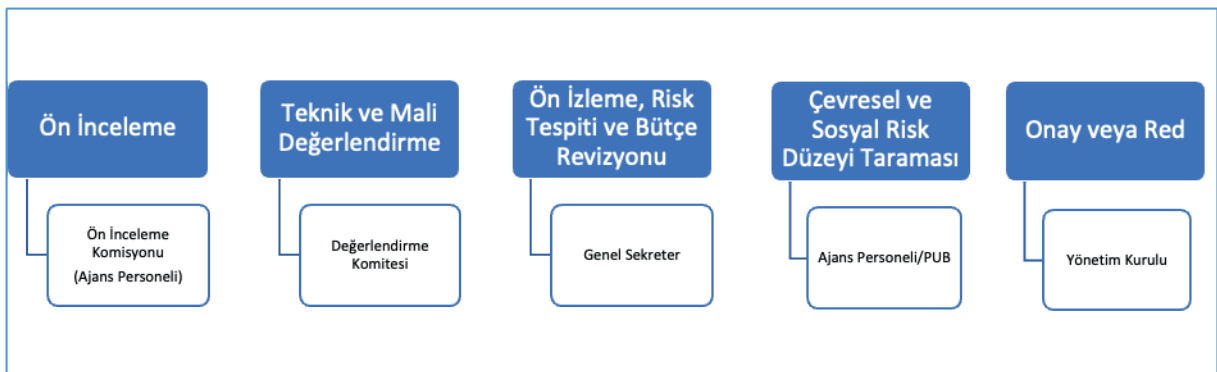
Soruların yanıtları, Ajansa ulaşma tarihinden sonra en geç 10 gün içerisinde aşağıdaki adreste yayınlanacaktır: www.kudaka.gov.tr

Tüm adaylara eşit davranılacak ve bir Başvuru Sahibine sağlanan bilgi Sıkça Sorulan Sorular (SSS) aracılığıyla diğer Başvuru Sahiplerine de sunulacaktır.

Tüm resmi açıklamalar ve talep edilen bilgi Ajans tarafından sağlanacaktır. SSS listesinde ve Başvuru Rehberinde yer almayan hiçbir bilgi Başvuru Sahipleri ve Ajans için bağlayıcı nitelik taşımamaktadır.

2.3. Başvuruların Değerlendirilmesi ve Seçilmesi

Değerlendirme sürecine ilişkin özet şema aşağıda yer almaktadır.

Başvurular, Ajans tarafından değerlendirme komitesi desteği ile incelenip değerlendirilecektir. Başvuru Sahipleri tarafından sunulan projeler aşağıda açıklanan aşama ve kriterlere göre incelenecek ve değerlendirilecektir. Değerlendirme süreci temel olarak iki aşamadan oluşmaktadır: **ön inceleme** ile **teknik ve mali değerlendirme**.

2.3.1.Ön İnceleme

Yalnızca zamanında teslim edilen projeler ön incelemeye alınır. Ön inceleme aşamasında başvuru sahibinin ve proje konularının başvuru rehberinde belirtilen kriterlere uygunluğu yönünden ön inceleme yapılır. Ön incelemeye ilişkin hususlar aşağıda belirtilmiştir:

- Başvuru rehberinde belirtilen uygunluk kriterlerine uymayan başvurular reddedilir. Ayrıca bu hususların değerlendirme sürecinin herhangi bir aşamasında tespit edilmesi halinde de söz konusu projeler reddedilir, bu durumun sözleşme imzalandıktan sonra tespit edilmesi halinde ise sözleşmeler feshedilir.
- Ajans ön inceleme ve değerlendirme sürecinde, başvuru sahibinden başvuru ve eki belgelere ilişkin olarak bilgi ve belge isteyebilir.

Taahhütnamenin başvuru sahibinin yetkili temsilcisi tarafından onaylanması gerekmektedir. Bu husus KAYS'a yüklenecek imza sirküleri veya vekaletname gibi belgeler üzerinden kontrol edilecektir. Yetkili olmayan kişiler tarafından yapıldığı tespit edilen başvurular reddedilir.

Diğer taraftan Ajans başvuru rehberinde, başvuru formu dışında bazı bilgi ve belgelerin sunulmasının zorunlu olması yahut onay gerektiren işlem olması halinde yetkili makamlardan alınan onayın başvuru aşamasında sunulması gibi ek kriterler belirleyebilir. Böyle durumlarda tanımlanan ek kriterlerin yerine getirilmemesi projenin ön inceleme aşamasında reddedilmesine yol açar. Bunun dışında ajans değerlendirme sürecini etkileyeceğini düşündüğü belgeleri ön inceleme ve değerlendirme aşamalarının herhangi bir zamanında başvuru sahibinden talep edebilir. Başvuru sahibi, ajans tarafından talep edilen bilgi ve belgeleri zamanında ajansa sunmak zorundadır. Talep edilen bilgi ve belgeleri ajans tarafından başvuru rehberinde belirlenen zamanda sunmayan başvuru sahiplerinin başvuruları reddedilir.

Gerekli şartları taşıdığı anlaşılan projeler, bir listesi hazırlanarak teknik ve mali değerlendirme sürecine alınır. Gerekli şartları taşımadığı sonradan öğrenilen başvurular değerlendirme sürecinin hangi aşamasında olursa olsun ön incelemede elenmiş kabul edilir.

Başvurular öncelikle şekli uygunluk açısından kontrole tabi tutulacaktır. Bu kapsamda, aşağıda yer alan kriterlerin yerine getirilip getirilmediği kontrol edilmektedir. İstenilen bilgilerden herhangi biri eksik veya yanlış ise, proje teklifi yalnızca bu esasa dayanarak **reddedilebilir** ve proje teklifi bu noktadan sonra artık değerlendirilmeyecektir.

KRİTERLER	Evet	Hayır
1. Başvuru standart formata uygun olarak hazırlanmıştır.		
2. Başvuru Formunun tüm bölümleri eksiksiz şekilde doldurulmuştur.		
3. Teklif, Türkçe olarak hazırlanmıştır.		
4. Bütçe (1-Bütçe, 2-Beklenen Finansman Kaynakları, 3- Maliyetlerin Gerekçelendirmesi) Başvuru Formunda belirtildiği şekliyle doldurulmuştur.		
5. Projenin mantıksal çerçevesi doldurulmuştur.		
6. Başvuru Formunda yer alan Başvuru Sahibinin beyannamesi, Başvuru Sahibinin temsilcisi tarafından imzalanmıştır.		

KRİTERLER	Evet	Hayır
7. Proje uygulama süresi, izin verilen azami süreyi aşmamaktadır (12 ay).		
8. Talep edilen destek tutarı, izin verilen asgari destek tutarından düşük değildir. (600.000,00 TL)		
9. Talep edilen destek tutarı, izin verilen azami destek tutarından yüksek değildir. (2.000.000,00 TL)		
10. Talep edilen destek oranı, uygun toplam bütçenin mikro ve küçük işletmeler için %75'sini kooperatifler ve üretici birlikleri: %90'ını aşmamaktadır.		
11. İdari maliyetler öngörülen uygun doğrudan maliyetlerin %7'sini aşmamaktadır		
12. Taahhütname başvuru sahibinin yetkili kişisi tarafından onaylanmıştır.		
13. Başvuru Sahibinin Kuruluş Sicil Gazetesi dâhil olmak üzere, mevcut sermaye yapısını, faaliyet alanlarını ve varsa konu, unvan, sermaye ve ortaklık yapısı gibi esaslı değişiklikleri gösteren güncel Sicil Gazetesi/ Gazeteleri sunulmuştur		
14. Başvuru Sahibini temsil ve ilzama yetkili kişinin/ kişilerin ismini/isimlerini ve imzalarını noter tarafından tasdik eden belge (İmza Sirküleri); bu kişinin/kişilerin yetkisi ve sorumluluğu Başvuru Sahibinin ana sözleşmesinden veya yasal yapısından gelmiyorsa, ilaveten Yönetim Kurulunun veya yetkili yönetim organının bu kişiyi/kişileri yetkilendirme kararı sunulmuştur.		
15. Başvuru Sahibinin vergi dairesince onaylanmış, varsa son 3 mali yıla ait gelir tablosu ve bilançosu/ işletme hesap özeti, yeni işletmeler için ara dönem onaylı bilanço veya hesap özeti, şahıs işletmesi için ise gelir vergisi beyannamesi vb. sunulmuştur. (2025 yılı mali tablolarının vergi dairesi tarafından henüz onaylanmamış olması durumunda bilanço, gelir tablosu, mizan vb. mali tablolar YMM veya SMMM onaylı sunulabilir).		
16. Projenin tüm maliyet kalemlerine ilişkin Teknik Şartname/Şartnameler ve her bir Teknik Şartname için bir adet imzalı kaşeli güncel proforma fatura sunulmuştur (Sunulan proforma faturadaki rakam ile ilgili bütçe kaleminin eşit olması gerekmektedir).		
17. Başvuru Sahibinin çalışan personel sayısını gösteren Sosyal Güvenlik Kurumundan alınmış onaylı, güncel (program ilan tarihi ve sonrası alınmış) belge veya e-devlet üzerinden alınmış internet çıktısı sunulmuştur.		

Ön inceleme kapsamında uygunluk kontrolü gerçekleştirilir. Başvuru Sahibinin ve projelerin bu rehberin 2.1.1 ve 2.1.2 bölümlerinde verilen kriterlere uygunluğunun kontrolü aşağıda yer alan listeye göre yapılır.

UYGUNLUK KONTROL LİSTESİ

KRİTERLER	Evet	Hayır
1. Başvuru Sahibi uygundur.		
2. Proje TRA1 Düzey 2 bölgesinde (Erzurum, Erzincan, Bayburt) uygulanacaktır.		
3. Proje, Başvuru Sahibinin bu programdaki üçüncü (veya daha sonraki) projesi değildir.		

Sadece ön incelemeyi geçen başvurular değerlendirme işleminin sonraki safhalarına alınacaktır.

2.3.2. Teknik ve Mali Değerlendirme

Teklif edilen bütçe de dahil olmak üzere başvurular, aşağıda yer alan Değerlendirme Tablosundaki kriterlere göre değerlendirilecektir. Değerlendirmede sırası ile başvuranın mali ve yönetim kapasitesi, proje konusunun programın amaç ve öncelikleri ile ilgililiği, önerilen metodolojinin kalitesi ve geçerliliği, projenin destek sonrası sürdürülebilirliği ile projenin bütçe ve maliyet etkinliği göz önüne alınacaktır.

Değerlendirme tablosu, bölümlere ve alt bölümlere ayrılmıştır. Her alt bölüme, belirlenen aralıklarda puanlar verilecektir. Azami puanı 5 olan örnek için puanlama usulü, aşağıda gösterilmiştir.

1 = çok zayıf; 2 = zayıf; 3 = orta; 4 = iyi; 5 = çok iyi.

Bu değerlendirmenin sonunda projeler, altmış beş (65) ve üzerinde puan alan başvurular başarılı projeler olarak listelenir.¹²

Genel sekreter, teknik değerlendirme sonunda başarılı olan projelerin bütçe incelemesini yapar veya yaptırır.

Başvurular en yüksek puanı alan tekliften başlayarak sıralanır ve destek dağıtımı bu rehberde belirtilen teklif çağrısının toplam bütçesi çerçevesinde söz konusu sıralamaya göre yapılır. Eşit puan alan başarılı projeler bakımından; söz konusu mali destek programında aynı yararlanıcı tarafından sunulan tek proje başvurusu niteliğinde olanlara öncelik verilir. Bu hususta eşitlik olması halinde öncelikle ilgililik bölümü için değerlendirme komitesi üyelerinin verdikleri puanların ortalaması; bunun da eşit olması halinde mali ve operasyonel kapasite bölümünden alınan puanların ortalaması en yüksek olanlar dikkate alınır, bu hususta da eşitlik olması halinde başvuru tarihi ve saati esas alınır.

Proje tekliflerinin destek almaya hak kazanabilmesi için, toplam başarı puanına ek olarak, ilgililik bölümünden en az 15 puan alması koşulu aranacaktır.

¹² 65 puandan az olmamak kaydıyla ajans tarafından belirlenecek toplam başarı puanı

DEĞERLENDİRME TABLOSU*

Bölüm	Puan
1. Mali ve Operasyonel Kapasite	20
1.1 Başvuru Sahibi, ortakları ve kilit personeli proje yönetimi konusunda yeterli deneyime sahip mi?	5
1.2 Başvuru Sahibi, ortakları ve kilit personeli yeterli teknik uzmanlığa sahip mi? (ele alınacak konular hakkında yeterli bilgileri var mı?)	5
1.3 Başvuru Sahibi ve ortakları yeterli yönetim kapasitesine sahip mi? (personel, ekipman ve proje bütçesini idare edecek bilgi ve beceri dahil olmak üzere)	5
1.4 Başvuru Sahibi istikrarlı ve yeterli finansman kaynaklarına sahip mi?	5
2. İlgililik	25
2.1 Proje, Teklif Çağrısının hedefleriyle ve bir veya birden fazla önceliği ile ne kadar ilgili? Projenin: - ilişkilendirildiği program önceliği ile projenin faaliyetleri, sonuçları, amaçları, hedef grupları ve bütçesi arasında hiçbir uyum yoksa ya da proje başvuru rehberinde yer alan desteklenmeyecek konulardan birine yönelikse 1 puan, - ilişkilendirildiği 1 (bir) program önceliği ile proje faaliyetleri, sonuçları, amaçları, hedef grupları ve bütçesi arasında uyum varsa uyum düzeyine göre 2-3 arasında puan, - ilişkilendirildiği 2 (iki) program önceliği varsa ve ilişkilendirildiği program öncelikleri ile proje faaliyetleri, sonuçları, amaçları, hedef grupları ve bütçesi arasında uyum varsa uyum düzeyine göre 4-6 arasında puan verilir. - ilişkilendirildiği en az 3 (üç) program önceliği varsa ve ilişkilendirildiği program öncelikleri ile proje faaliyetleri, sonuçları, amaçları, hedef grupları ve bütçesi arasında uyum varsa uyum düzeyine göre 7-10 arasında puan verilir.	10
2.2 Proje, hedef bölge(ler)nin ihtiyaçları ve sorunları ile ne kadar ilgili? (Bölge Planındanda, yeşil dönüşüm sürecinde kırılgan olarak belirlenen illerde/ilçelerde uygulanmayacak proje tekliflerine bu bölümden en fazla 7 puan verilecektir.)	10
2.3 Başvuru sahibi aşağıdaki kriterlerden sağladığı kriter için toplam +5 puan alacaktır: <u>Mikro ve küçük ölçekli işletmeler için:</u> a) Aşağıdaki şartlardan en az birini sağlayan işletmelere ilave 4 puan verilecektir: - Kadınlara/gençlere ait veya hâkim ortaklığı kadınlara/gençlere ait olan işletmeler - Kadınlar/gençler tarafından yönetilen işletmeler - Çalışanlarının %50'sinden fazlası kadın/genç olan işletmeler b) Sahibi kadın ve genç olan işletmeler ile proje ortağı olunması durumunda ilave 1 puan verilecektir. <u>Kooperatif ve üretici birlikleri için:</u> a) Aşağıdaki şartlardan en az birini sağlayan kooperatifler/üretici birliklerine ilave 4 puan verilecektir: - Kadınlar/gençler tarafından yönetilen kooperatifler/üretici birlikleri - Üyelerinin %50'sinden fazlası kadın/genç olan kooperatifler/üretici birlikleri. b) Üyelerinin yüzde 50'sinden fazlası kadın/genç olan kooperatifler/üretici birlikleri ile proje ortağı olunması durumunda ilave 1 puan verilecektir.	5

3. Yöntem	25
3.1 Önerilen faaliyetler uygun mu faaliyet planı açık ve uygulanabilir mi, hedeflerle ve beklenen sonuçlarla uyumlu mu?	5
3.2 Projenin genel tasarımı ne kadar tutarlı? (Özellikle; proje, söz konusu sorunların bir analizini yansıtıyor mu; dış faktörler göz önüne alınmış mı ve bir değerlendirme öngörüyor mu?)	5
3.3 Ortakların projeye katılım ve katkı düzeyi yeterli mi? Not: Ortak bulunmaması halinde en fazla 3 puan verilecektir.	5
3.4 Teklifte, projenin sonucuna yönelik objektif olarak doğrulanabilir göstergeler yer alıyor mu?	5
3.5 Projede, devlet desteğine ve görünürlüğüne yeterli önem verilmiş mi?	5
4. Etki ve Sürdürülebilirlik	15
4.1 Projenin kadın, genç ve Bölge Planında belirlenen diğer kırılgan gruplar için istihdam sağlanma potansiyeli var mı? - Yeni işler yaratma potansiyeli: 1 yeni istihdam içeren proje tekliflerine 2 puan; 2 ve üzeri yeni istihdam içeren proje tekliflerine 4 puan verilecektir. - Daha iyi işler yaratma potansiyeli: Başvuru sahibinin mevcut personel sayısının en az %5'ine proje faaliyetlerinin yapılabilmesi için gereken eğitimleri aldirarak, personelinin yeni beceri kazanmasını sağlayacak olan proje tekliflerine 1 puan verilecektir.	5
4.2 Proje potansiyel çarpan etkileri içermekte midir? (proje sonuçlarının yinelenmesi ve daha geniş alanları etkilemesi ile bilgi yayılması dahil olmak üzere)	5
4.3 Teklif edilen projenin beklenen sonuçları sürdürülebilir mi? - Mali açıdan (<i>destek sona erdikten sonra faaliyetler ve yeni istihdam nasıl finanse edilecek?</i>) - Kurumsal açıdan (<i>faaliyetlerin devam ettirilmesine imkan tanıyan yapılar proje sonunda ve takip eden 6 aylık süre içerisinde de devam edecek mi? Projenin sonuçları yerel olarak sahiplenilecek mi?</i>) - Proje sürdürülebilir kalkınmaya ve çevrenin korunmasını dikkate alıyor mu? - Projenin güçlü bir sosyal ve çevresel odak noktası var mı?	5
5. Bütçe ve maliyet etkinliği	15
5.1 Tahmini maliyetler ile beklenen sonuçlar arasındaki oran yeterli mi?	5
5.2 Yapılması öngörülen harcamalar projenin uygulanması için gerekli mi?	5
5.3 Faaliyetlerde ve tahmini maliyetlerde farklı alternatifler değerlendirilmiş mi?	5
EN YÜKSEK TOPLAM PUAN	100

Proje başvurusunun başarılı kabul edilebilmesi için ilgililik bölümünden (25 puan üzerinden) en az 15 puan, toplamda ise (100 puan üzerinden) en az 65 puan alması gerekmektedir.

2.3.3. Çevresel ve Sosyal Risk Değerlendirmesi

İşbu program kapsamında desteklenecek tüm projeler, Dünya Bankası'nın çevresel ve sosyal politika ve standartları ile Sogreen Projesi Çevresel ve Sosyal Yönetim Çerçevesine tabidir. Bu politika ve standartlar ile çerçevenin amacı, proje uygulama sürecinde ortaya çıkabilecek olumsuz risk ve etkileri azaltmak, hafifletmek ve/veya telafi etmeye yönelik önlemleri hayata geçirmektir. Bu kapsamda, teknik ve mali değerlendirme sürecinde başarılı bulunan asıl ve yedek listedeki projeler, çevresel ve sosyal risk düzeylerinin belirlenmesi amacıyla Yönetim Kuruluna sunulmadan önce Ajans/PUB tarafından bir tarama sürecine tabi tutulacaktır. Bu tarama sürecinin sonucunda;

- Düşük Riskli olarak sınıflandırılan projeler doğrudan Yönetim Kurulu'nun onayına sunulacaktır.
- Orta Riskli olarak sınıflandırılan projeler için "Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı Kontrol Listesi" veya "Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı" hazırlanması gerekmektedir. Bu dokümanlar tamamlanmadığı sürece başvuru sahipleri ile sözleşme imzalanmayacaktır.
- Önemli Risk olarak sınıflandırılan projeler için "Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı" veya "Çevresel ve Sosyal Etki Değerlendirme Raporu" hazırlanması gerekmektedir. Bu dokümanlar tamamlanmadığı sürece başvuru sahipleri ile sözleşme imzalanmayacaktır.
- Yüksek Riskli olarak sınıflandırılan projeler desteklenmeyecektir.

2.4. Değerlendirme Sonucunun Bildirilmesi

2.4.1. Bildirimin İçeriği

Başvuru Sahiplerine, başvurularının sonucuna ilişkin durum KAYS üzerinden ve/veya ajansın gerekli gördüğü hallerde elektronik olarak bildirilecektir.

Başvurunun reddedilmesi veya destek verilmemesi kararı, aşağıda belirtilen gerekçelere dayandırılacaktır:

- Taahhütname, son başvuru tarihinden sonra alınmıştır;
- Başvuru eksiktir veya belirtilen kriterlere uygun değildir;
- Başvuru Sahibi uygun değildir;
- Proje uygun değildir (örneğin teklif edilen projenin program kapsamında olmaması, teklifin izin verilen azami süreyi aşması, talep edilen katkının izin verilen azami katkıdan daha fazla olması vb.);
- Proje, konuyla yeterince ilgili değildir ve/veya Başvuru Sahibinin mali ve işletme kapasitesi yeterli değildir;
- Proje, teknik ve mali açıdan, seçilmiş olan diğer projelere göre daha az puan almıştır;

- Talep edilen destekleyici belgelerin biri ya da birkaçı belirtilen son tarihten önce teslim edilmemiştir;
- <Bu Rehberde bulunan herhangi başka bir kritere uyulmamıştır>

Ajansın bir başvuruyu reddetme ya da destek vermeme kararı nihaidir.

2.4.2. Öngörülen Zaman Çizelgesi

Değerlendirme sonuçları hakkında Başvuru Sahiplerini bilgilendirmek için Ajansın planladığı tarih 26/09/2025'tir. Bu tarih kesin olmayıp, proje sayısına göre değişebilecektir.

2.5. Sözleşme İmzalanması ve <Uygulama Koşulları>

Destek kararını takiben, verilecek destek miktarı ve uygulamaya ilişkin ilke ve kurallar, Başvuru Sahibi ile Ajans arasında KAYS üzerinden imzalayacağı bir sözleşmeye bağlanır.

Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliğinin 7/A maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde sayılan yararlanıcılardan her bir proje için sözleşmede öngörülen toplam destek miktarının % 10'u teminat alınır.

Ajans tarafından teminat olarak kabul edilebilecek değerler şunlardır:

- a) Tedavüldeki Türk parası,
- b) Bankalar veya katılım bankaları tarafından verilen teminat mektupları,
- c) Kredi Garanti Fonu tarafından verilen teminatlar
- d) Genel sekreter tarafından teklif edilip yönetim kurulunca onaylanan diğer teminatlar

Teminatlar, Ajans tarafından nakit olarak teslim alınamaz. Bunların, yararlanıcının Ajansın bildireceği banka hesap numarasına yatırdığına dair dekontun, sözleşme imzalamaya geldiği zaman ibrazı zorunludur.

Teminatlar, teminat olarak kabul edilen diğer değerlerle değiştirilebilir. Karma değerlerden oluşan teminatlar Ajans tarafından kabul edilebilir. Teminatlar nihai ödemenin yapılmasını müteakip serbest bırakılır.

Başvuru sahipleri, desteklenmesine karar verilen projelerin ajans tarafından ajans internet sitesinde ilan edilmesinden itibaren on beş işgünü içinde ek bilgi ve belgeleri KAYS'a yükler ve varsa matbu olarak teslim edilmesi gerekenleri Ajansa teslim eder. Sözleşmeler, gerekli belgelerin temininden sonra başvuru sahiplerine beş iş günü içinde KAYS üzerinden yapılacak bildirim müteakip en geç on iş günü içinde e-imza ile imzalanır. E-imza kullanılamaması durumunda Ajansa başvuru yapılır.. Bu süre zarfında ajansa başvurmayan, sözleşme imzalamayacağını yazılı olarak bildiren veya ajans tarafından talep edilen belgeleri zamanında sunmayan başvuru sahipleri söz konusu destekten feragat etmiş sayılır. Aynı süre içerisinde mücbir sebep veya beklenmeyen halden ötürü sözleşme

imzalayamayacağını bildiren başvuru sahiplerine yirmi iş günü ilave süre tanınabilir. Sunulan belgelerin gerçeğe aykırı yahut KAYS'ta yer alan bilgi ve belgelerden farklı olması durumunda da başvuru sahibiyle sözleşme imzalanmaz. Bunların yerine, öngörülen toplam destek bütçesiyle sınırlı olmak koşuluyla, yedek listede yer alan başvuru sahipleri sözleşme imzalamak üzere en yüksek puanlı projeden başlamak üzere sözleşme imzalamaya davet edilir. Yedek listeden davet usulü bakımından da yukarıdaki hükümler aynen uygulanır.

Sözleşme özellikle aşağıda belirtilen hakları ve yükümlülükleri düzenler:

Kesin destek tutarı: Azami destek tutarı sözleşmede belirtilecektir. Bölüm 2.1.3'te açıklandığı gibi, bu tutar, tahminlere dayalı bir şekilde hazırlanan bütçe çerçevesinde belirlenecektir. Kesin destek tutarı, proje uygulama süresi sona erdiğinde ve nihai rapor sunulduğunda kesinlik kazanacaktır. Mali destek hiçbir koşulda sözleşmede belirtilen tutarı geçemez, sözleşme tutarını aşan ek ödeme yapılamaz ve yararlanıcı tarafından aynı sözleşme kapsamında ek destek talebinde bulunulamaz.

Hedeflerin gerçekleştirilememesi: Yararlanıcının sözleşme koşullarını yerine getirmemesi halinde Ajans destek tutarını azaltabilir ve/veya o zamana kadar ödenen tutarların tamamen ya da kısmen geri ödenmesini talep edebilir. Nihai ödeme tutarının netleştirilmesi sonrasında yerine getirilemeyen performans göstergeleri / hedefler için nihai destek tutarından sözleşmede yazılmak kaydıyla yüzde beş oranında kesinti yapılabilir. Ayrıca desteklenen proje veya faaliyet kapsamında, Ajans tarafından istenen bilgi ve belgelerin zamanında ve eksiksiz verilmemesi, izleme ziyaretlerinde uygulama ve yönetim mekanlarına erişimin zorlaştırılması yahut engellenmesi veya projenin sözleşmeye, eklerine ve yürürlükteki mevzuata uygun şekilde yürütülmediğinin tespiti halinde Ajans, ödemeleri durdurabilir ve/veya sözleşmeyi feshederek buna ilişkin mevzuatta ve sözleşmede belirtilen hukuki yollara başvurabilir.

Sözleşmenin değiştirilmesi: Yararlanıcıların projelerini, Ajans ile imzaladıkları sözleşme hükümleri doğrultusunda uygulamaları esastır. Ancak sözleşmenin imzalanmasından sonra projenin uygulamasını zorlaştıracak veya geciktirecek önceden öngörülemeyen ve beklenmeyen durum yahut mücbir sebep söz konusu ise sözleşme tarafların mutabakatı ile uygulamanın herhangi bir safhasında değiştirilebilir ve/veya proje uygulamasının tamamı veya bir kısmı durdurulabilir.

Raporlar: Yararlanıcılar, uygulama sürecinde, projede kaydedilen ilerleme ve gerçekleştirmeleri içeren raporlar sunmak zorundadır. Bunlar; sözleşmede belirtilen dönemlerde sunulacak ara raporlar ve proje uygulama süresinin tamamlanmasını takiben sunulacak nihai rapordan oluşmaktadır. Ayrıca Ajans, yararlanıcıdan ilave bilgi ve belge talebinde bulunabilir.

Ödemeler: Sözleşmede belirtilen süre içerisinde, kabul edilebilir nitelikteki teminat şartının yararlanıcı tarafından yerine getirilmiş olması kaydıyla, destek miktarının % 40' ı, yararlanıcıya ait sözleşmede belirtilen banka hesabına ön ödeme olarak aktarılır.

Ajans tarafından ön ödeme sonrasında yapılacak diğer ödemeler, hakediş esasına göre gerçekleştirilir. Buna göre, ön ödeme tutarının ve aynı oranda yararlanıcının eş finansman tutarının usulüne uygun harcandığını gösteren belgelerin ara/nihai raporlarla birlikte Ajansa sunulması, ilgili raporların Ajans tarafından incelenip uygun bulunması ve onaylanmasından sonra; (sözleşmede aksi belirtilmediği takdirde) ara ödemede destek miktarının % 40' ı ve son ödemede % 20'si destek yararlanıcısının banka hesabına 30 gün içerisinde aktarılır. Yararlanıcı tarafından ilgili raporlar sunulmadan ve usulüne uygun ödeme talebinde bulunulmadan, yararlanıcıya hiçbir ödeme yapılmaz.

Projeye ait kayıtlar: Yararlanıcı, proje uygulanmasına dair tüm hesap ve kayıtları şeffaf bir şekilde tutmakla yükümlüdür. Bu kayıtlar proje tamamlandıktan sonra on yıl süreyle saklanmalıdır.

Denetim: Gerekğinde yapılacak denetimler sırasında yararlanıcı, proje uygulama ve yönetim mekanlarına erişimi zorlaştırmamak yahut engellemek ve talep edilen her türlü bilgi ve belgeyi görevli personele zamanında sunmak zorundadır. Sözleşme hükümleri, Ajans tarafından hem kayıtlar üzerinde hem de yerinde yapılabilecek denetimlere olanak tanıyacaktır.

Ajans tarafından sağlanan mali desteğin, finansman desteği ve faizsiz kredi desteği dışında, 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 22 nci maddesinin birinci fıkrasının d bendinde büyükşehir belediyesi sınırları dâhilinde bulunan idareler için her yıl belirlenen limitin iki katından fazla olması (2025 Yılı için 1.600.732 TL) durumunda bakiye ödeme talebi ile birlikte Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yetkilendirilen bağımsız denetçiler ve bağımsız denetim kuruluşları ile serbest muhasebeci mali müşavirler ve yeminli mali müşavirler tarafından hazırlanan denetim raporunun sunulması zorunludur.

Tanıtım ve Görünürlük: Yararlanıcılar ve yükleniciler, hizmet, mal alımı ve yapım işleri faaliyetlerinde Ajansın sağladığı mali desteği ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının genel koordinasyonunu görünür kılmak ve tanıtmak için proje uygulama süresi ve takip eden 3 yıllık denetim süresi boyunca Ajansın internet sitesinde (www.kudaka.gov.tr) yayımlanan “tanıtım ve görünürlük rehberine” uygun olarak gerekli önlemleri alır.

Satın Alma İşlemleri:

Proje kapsamında yapılacak tüm satın almalarda Dünya Bankası satın alma hükümleri uygulanacaktır.

Yürütülen programlar kapsamında alımı desteklenen alet, teçhizat, yazılım, malzeme ve sistemler ile yapımı gerçekleştirilen tesislerin mülkiyeti ve bunlar üzerindeki fikri mülkiyet hakları yararlanıcıya aittir. Yararlanıcının, sözleşme kapsamında sağlanmış tesis, makine, ekipman, teçhizat ve diğer malzemelerin, genel sekreterin gerekçeli ve yazılı izni olmaksızın proje süresince ve projenin tamamlanmasından itibaren üç yıl süreyle üzerinde üçüncü kişi lehine aynı ya da şahsi hak tesis edemeyeceği ve projede belirtilen iş yeri dışında kullanamayacağı, aksi halde destek miktarının iki katı tutarında ajansa tazminat ödeyeceği hususu sözleşmede yer alır.

3. EKLER

EK A : Başvuru Formu

EK B : Bütçe (Excel Formatında B1-B2-B3)

EK C : Mantıksal Çerçeve

EK D : Projede Yer Alan Kilit Personelin Özgeçmişleri

EK E : Standart Sözleşme Paketi

EK F : Program Performans Göstergeleri (zorunlu)